

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

NACIONALNI REFORMNI PROGRAM 2014–2015

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

MAREC 2014

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

KAZALO

1.	GLAVNI CILJI EKONOMSKE POLITIKE 2014 – 2015	2
2.	MAKROEKONOMSKI IN JAVNOFINANČNI OKVIR	4
3.	UKREPI ZA DOSEGANJE CILJEV EKONOMSKE POLITIKE IN PRIPOROČIL SVETA EU	5
3.1	Priporočilo 1: OKREPITEV PRORAČUNSKE STRATEGIJE: ODPRAVA ČEZMERNEGA PRIMANJKLJAJA IN OMEJITEV RASTI DOLGA	6
3.2	Priporočilo 2: DOLGOROČNA VZDRŽNOST JAVNIH FINANC IN OMEJEVANJE STROŠKOV STARANJA	8
3.3	Priporočilo 3: TRG DELA IN PLAČE	11
3.4	Priporočilo 4: BANKE IN BANČNI SISTEM	14
3.5	Priporočilo 5: REGULATIVNI OKVIR ZA BANKE IN NADZORNE ZMOGLJIVOSTI	16
3.6	Priporočilo 6: ZMANJŠANJE OVIR ZA VSTOP IN DELOVANJE REGULIRANIH STORITEV	17
3.7	Priporočilo 7: ZMANJŠANJE TRAJANJA SODNIH POSTOPKOV	18
3.8	Priporočilo 8: UPRAVLJANJE PODJETIJ V DRŽAVNI LASTI IN PRIVATIZACIJA	19
3.9	Priporočilo 9: PRESTRUKTURIRANJE PODJETIJ IN IZBOLJŠANJE POSLOVNEGA OKOLJA	20
4.	NAPREDEK PRI DOSEGANJU GLAVNIH CILJEV STRATEGIJE EU2020	22
5.	DRUGI REFORMNI UKREPI IN ČRPANJE EU STRUKTURNIH SKLADOV	26
6.	PROCES PRIPRAVE NACIONALNEGA REFORMNEGA PROGRAMA.....	31

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

UVOD

Nacionalni reformni program je srednjeročni načrt Vlade Republike Slovenije o prioritarnih ukrepih in projektih, usmerjenih tudi v izpolnjevanje ciljev Strategije Evropa 2020. Dokument je osrednji del v procesu usklajevanja ekonomskih politik in predstavlja nacionalne prioritete v okviru usmeritev na ravni EU. Skupaj s Programom stabilnosti je podlaga za pripravo proračunskega načrta. Evropska Komisija na podlagi tega dokumenta vsako leto oblikuje specifična priporočila državam članicam, ki jih nato potrdi Evropski svet.

Z vpeljavo evropskega semestra, ki je cikel usklajevanja gospodarskih in fiskalnih politik v EU, države članice uskladijo svoje proračunske in gospodarske politike s cilji in pravili, dogovorjenimi na ravni EU. Semester vsebuje jasn timer časovni načrt, po katerem države prejmejo nasvet ("smernice") na ravni EU, nato pa predložijo svoje načrte politik ("nacionalne programe reform" ter "programe za stabilnost ali konvergenco"), ki se jih oceni na ravni EU. Potem ko so ocenjeni, države članice prejmejo posamezna priporočila glede svojih nacionalnih proračunskih in reformnih politik (po potrebi prejmejo tudi priporočila za odpravo makroekonomskih neravnotežij, kot npr. Slovenija). Države članice naj bi vsa priporočila upoštevale pri določanju proračuna za naslednje leto. Namen semestra je zagotavljanje zdravih javnih financ, spodbujanje gospodarske rasti in preprečevanje čezmernih makroekonomskih neravnotežij v EU.

Slovenija je konec maja 2013 prejela Oceno Nacionalnega reformnega programa in Programa stabilnosti za leto 2013 ter Priporočila Sveta v zvezi z Nacionalnim programom reform Slovenije za leto 2013 in mnenje Sveta o programu Slovenije za stabilnost za obdobje 2012 – 2016¹. Ta obsega 9 priporočil, ki naslavljajo ključna področja ukrepanja in so osrednji del tega dokumenta. Prednostni ukrepi in projekti v letih 2014 in 2015 odgovarjajo tudi na priporočila v poglobljenem pregledu Evropske komisije iz marca 2014², ki naslavlja makroekonomska neravnotežja ter upoštevajo usmeritve in načrt ukrepanja po posameznih področjih.

1. GLAVNI CILJI EKONOMSKE POLITIKE 2014 – 2015

---

¹ http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/convergence/programmes/2012_en.htm

² http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2012/op109_en.htm

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

Razvojni okvir Republike Slovenije v ospredje postavlja blaginjo prebivalstva, ki se uresničuje skozi naslednje **strateške cilje**:

- a. **Gospodarski razvoj**: zagon gospodarske rasti in prekinitev trenda oddaljevanja Slovenije od povprečne gospodarske razvitosti EU.
- b. **Družbeni razvoj**: zagotoviti povečanje blaginje prebivalstva.
- c. **Okoljski razvoj**: zaustaviti zgolj pasivne, ciklično pogojene spremembe, in jih preusmeriti v trajnejše strukturne premike.

Za doseg te strateških ciljev bo Slovenija izkoristila **svoje konkurenčne prednosti in potencialne**:

- Bogati naravni viri: les, voda, rodovitna tla, obnovljivi viri energije.
- Geostrateški položaj: tovorni, železniški in morski promet, raznolika pokrajina.
- Fleksibilnost majhne ekonomije: izvozna usmerjenost, MSP, prilagodljivost.
- Človeški viri: visoko izobražena delovna sila, usposobljeni raziskovalci.

Nacionalni reformni program je **srednjeročni načrt vlade Republike Slovenije** o prioritetnih ukrepih in projektih, usmerjenih tudi v izpolnjevanje ciljev Strategije Evropa 2020. Dokument je osrednji del evropskega semestra in je skupaj s Programom stabilnosti podlaga za pripravo specifičnih priporočil državam članicam, ki jih ob koncu semestra pripravi Evropska komisija in potrdi Evropski svet. Tako Slovenija vodi ekonomsko politiko skladno z usmeritvami in prioritetami, določenimi na ravni Evropske unije³, hkrati pa zasleduje cilje, ki ustrezajo danostim in možnostim glede na značilnosti slovenskega gospodarstva in družbe.

Slovenija je v letu 2013 sprejela ukrepe, ki odražajo večino specifičnih priporočil Sloveniji v okviru evropskega semestra:

- Uravnoteženje javnih financ in sprememba ustave. Primanjkljaj javnih financ je po metodologiji ESA 95 po oceni za 2013 dosegel 4,4% BDP (z dokapitalizacijo bank 14,7 % BDP), dolg sektorja države je ocenjen na 71,7% BDP.
- Stabilizacija bančnega sistema, vzpostavitev okolja za prestrukturiranje podjetij (DUTB), sledi še sistemska razdolžitev podjetij.
- V proučevanju so učinki pokojninske reforme in reforme trga dela, v pripravi so tudi naslednji koraki (racionalizacija zdravstvenega sistema).
- Dvig učinkovitosti sodnih postopkov, izboljšanje poslovnega okolja (začete privatizacije, zmanjšanje administrativnih ovir).

Slovenija je s preudarno in ciljno politiko javnih financ uspela omejiti slabšanje stanja javnih financ, veliko priporočil in ukrepov je tudi v fazi implementacije. Vpeljani so postopki, izvajajo se posamezni ukrepi konkretni učinki pa se bodo pokazali na daljši rok npr. sanacija bank, privatizacija ipd. S tem je Slovenija pokazala zavezanost skupnim ciljem EU in hkrati upoštevala svoje posebne okoliščine in zahteve.

Slovenija bo sledila cilju, da v letu 2014 doseže primanjkljaj sektorja države v višini 3,2% BDP, v 2015 pa 2,5% BDP, brez upoštevanja morebitnih enkratnih izdatkov. Doseganje scenarija s fiskalnim naporom v srednjeročnem obdobju je predvideno s prepletanjem ekonomske politike, strukturnih in institucionalnih sprememb. Spremembe morajo odražati ukrepe trajne in strukturne narave, upoštevana pa morajo biti tudi fiskalna tveganja. V primeru ne-ukrepanja, bi se Sloveniji zgodil t.i. spontani scenarij, ki bi pomenil večji odmik od zastavljenih ciljev.

---

³ http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/annual-growth-surveys/index_en.htm

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

Vlada Republike Slovenije bo v letih 2014 -2015 nadaljevala in okrepila že začete ukrepe in aktivnosti za spodbujanje gospodarske rasti in krepitev blaginje prebivalstva. Za doseganje teh ciljev so ključne prioritete:

- **Stabilnost javnih financ** z doseganjem strukturno izravnane salda do leta 2017;
- **Povečanje zaposlenosti** na raven 850 tisoč delovno aktivnih prebivalcev.

Z odpravo neravnovesij bodo omogočeni pogoji za ponovno doseganje gospodarske rasti in ustvarjanje delovnih mest. Za oživitev gospodarske rasti bo Slovenija prednostno izvajala ukrepe v okviru **treh ključnih stebrov**:

- **Finančni steber.** Sanacija bančnega sistema in razdolžitvev in prestrukturiranje podjetij, DUTB, insolventnost (poglavja 3.4., 3.5. in 3.9).
- **Korporativno upravljanje in privatizacija.** SDH, privatizacije v teku (poglavje 3.8.).
- **Fiskalni steber.** Fiskalno pravilo, srednjeročnost fiskalnega načrtovanja, dolgoročna vzdržnost dolga in konsolidacija (poglavji 3.1. in 3.2.).

Prav tako so pomembni tudi ukrepi za **oživitev gospodarske rasti na kratek rok** (poglavja 3.3., 3.6., 3.7.) ter izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast, pri čemer ti stopijo v ospredje z novo finančno perspektivo 2014 -2020 (poglavje 5) in preusmeritvijo na povratne vire financiranja, poleg fokusiranih ukrepov za izboljšanje poslovnega okolja, kot so deregulacija, zmanjšanje administrativnih ovir. Sredstva bodo usmerjena na način, ki bo sledil usmeritvam prehoda v krožno, nizkoogljično družbo/gospodarstvo.

2. MAKROEKONOMSKI IN JAVNOFINANČNI OKVIR

Zaradi nadaljnje krepitve rasti izvoza in upočasnitve padanja potrošnje gospodinjstev bo Slovenija letos dosegla 0,5-odstotno v 2015 pa 0,7-odstotno gospodarsko rast⁴. Na višjo raven letošnje gospodarske aktivnosti pomembno vplivajo zlasti pozitivna gibanja v zadnjem lanskem četrtletju, z okrepitevijo investicij. Krepitev rasti izvoza blaga bo izhajala iz pospešitve rasti izvoza v glavne trgovinske partnerice v EU. Glede na tehnološko zahtevnost je pričakovati predvsem nadaljnje povečanje rasti izvoza tehnološko zahtevnejših dejavnosti, zlasti medicinskih in farmacevtskih izdelkov.

Nadaljevanje javnofinančne konsolidacije bo vplivalo na nadaljnje zmanjševanje državne potrošnje (-1,5 %). Napoved upošteva nadaljevanje restriktivne politike na področju zaposlovanja in stroškov dela. Povprečna bruto plača se bo zaradi izplačila zaostalih rednih napredovanj iz let 2011 in 2012 povečala, precej pa se bodo zmanjšali ostali izdatki, povezani z delom.⁵ Podobno kot lani se bo nadaljevala racionalizacija izdatkov za blago in storitve, nižje pa bodo tudi socialne podpore v naravi.

V domačem okolju je začetek sanacije bančnega sistema omogočil lažji dostop države do virov financiranja in prispeval k zmanjšanju negotovosti med gospodarskimi subjekti. Zasebna potrošnja se bo letos predvsem zaradi varčevalne politike v javnem sektorju zmanjšala za 0,4 %, kar je sicer manj od prvotnih pričakovanj. Postopna krepitev rasti plač v dejavnostih zasebnega sektorja v obdobju 2014–2015 bo izhajala iz okrepanja gospodarske aktivnosti in nadaljnje rasti produktivnosti. Stopnja registrirane brezposelnosti bo v 2014 dosegla 13,6 % in se zaradi okrepljenih programov aktivne politike zaposlovanja v 2015 ne bo poslabševala.

Ob rasti gospodarske aktivnosti bo padec zaposlenosti manjši kot lani, njeno okrepanje v prihodnjih dveh letih pa bo zaradi značilnega zamika pri odzivanju trga dela le postopno. Pričakujemo,

⁴ Pomladanska napoved gospodarskih gibanj UMAR, marec 2014

⁵ V skladu z dogovorom s sindikati javnega sektorja bo v letu 2014 obseg sredstev za regres bistveno nižji kot v letu 2013, ko je bil poleg izplačila v zmanjšanem obsegu po ZUJF izplačan tudi poračun za leto 2012. Na zmanjšanje ostalih izdatkov v zvezi z delom pa bo vplivalo tudi znižanje vplačil premij za dodatno pokojninsko zavarovanje, ki bo v letu 2014 veljalo celo leto.

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

da bodo podjetja ob začetku okrevanja gospodarske aktivnosti sprva povečala število opravljenih delovnih ur na zaposlenega in ne števila zaposlenih, hitrejše izboljšanje razmer na trgu dela pa bo zaviralo tudi potrebno prestrukturiranje zadolženih podjetij.

K ohranjanju investicij na podobni ravni kot lani bodo prispevale javne investicije, povezane s črpanjem EU sredstev. Ob še naprej omejenem dostopu do virov financiranja in visoki zadolženosti, se bodo zasebne gradbene in poslovne investicije letos še zmanjšale.

Tekoči račun plačilne bilance bo tudi v obdobju 2014–2015 beležil relativno velik presežek. Presežek se bo letos zaradi podobnih dejavnikov kot lani še nekoliko povečal (na 6,9 % BDP). Presežek tekočih transferov se bo letos povečal predvsem zaradi predvidenega večjega obsega črpanja evropskih sredstev.

Inflacija bo ob predvideni nadaljnji odsotnosti cenovnih šokov iz mednarodnega okolja in šibkem okrevanju gospodarske aktivnosti ostala nizka tudi letos in prihodnji dve leti.

Okrepljeno zaupanje evrskih dolžniških kapitalskih trgov se kaže v tem, da so se od oktobra 2013 pribitki na slovenske evrske obveznice 10- in 5- letne ročnosti zmanjšali za okoli 260 bazičnih točk na predkrizno raven 3,9% zahtevane donosnosti za 10-letno ročnost in 2,6% za 5-letno ročnost v evrih denominirane obveznice. V januarju 2014 je na podlagi izpeljanih ukrepov za stabilizacijo bančnega sistema in dejstva, da je Slovenija samostojno zagotovila proračunska sredstva za dokapitalizacijo sistemsko pomembnih bank, bonitetna hiša Moody's oceno Slovenije z negativnim izgledom spremenila v oceno s stabilnim izgledom, bonitetna hiša S&P pa je ohranila oceno RS na A-.

3. UKREPI ZA DOSEGANJE CILJEV EKONOMSKE POLITIKE IN PRIPOROČIL SVETA EU

Priporočila Sveta v zvezi z Nacionalnim programom reform Slovenije za leto 2013 zajemajo napotke na 9 področjih, ki jih v svojih prednostnih nalogah naslavlja tudi vlada RS:

- 1) okrepitev in izvajanje srednjeročne proračunske strategije z zadostno opredeljenimi strukturnimi ukrepi ter sprejetimi dodatnimi ukrepi za odpravo čezmerne primanjkljaja na vzdržen način,
- 2) zagotavljanje dolgoročne vzdržnosti javnih financ in omejevanje stroškov staranja,
- 3) trendi na področju plač, vključno z minimalno plačo naj podpirajo konkurenčnost in ustvarjanje delovnih mest,
- 4) najem neodvisnega zunanjega svetovalca, ki bo opravil pregled kakovosti aktive bank v celotnem sistemu in zagotovitev dodatnega kapitala, če bo potrebno,
- 5) pregled regulativnega okvirja za banke in na osnovi tega pregleda okrepitev nadzornih zmogljivosti, preglednosti in statističnih razkritij,
- 6) pospešitev reforme reguliranih storitev in pri tem znatno zmanjšati ovire za vstop v te poklice, izboljšave poslovnega okolje,
- 7) nadaljnje zmanjšanje trajanja sodnih postopkov v civilnih in gospodarskih sodnih zadevah ter števila primerov, ki čakajo na obravnavo,
- 8) sprejeta strategija upravljanje državnega premoženja (razvrstitev v ključna in neključna), operativen Slovenski državni holding (SDH),
- 9) ustrezen pravni okvir za izvensodno prestrukturiranje, ki je skladen z obstoječimi določbami o insolventnosti, ter zagotavlja spodbude, tako za upnike kot za delničarje, da se bodo odločali za sprejemanje izvensodnih dogovorov o prestrukturiranju.

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

3.1 Priporočilo 1: OKREPITEV PRORAČUNSKE STRATEGIJE: ODPRAVA ČEZMERNEGA PRIMANJKLJAJA IN OMEJITEV RASTI DOLGA

Priporočilo št. 1:

V letu 2013 in v prihodnjih letih izvaja in okrepi proračunsko strategijo, podprto z dovolj natančno določenimi strukturnimi ukrepi, da bo na vzdržen način zagotovila odpravo čezmernega primanjkljaja do leta 2015 in izboljšanje strukturnega salda, določeno v priporočilu Sveta glede postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Po odpravi čezmernega primanjkljaja izvaja strukturno prilagajanje, ki bo Sloveniji omogočilo, da bo srednjeročni cilj, ki bi moral biti določen v skladu s Paktom za stabilnost in rast, dosegla do leta 2017. Trajna odprava fiskalnih neravnotežij zahteva izvajanje ambicioznih strukturnih reform, ki bi povečale sposobnost prilagajanja gospodarstva ter potencial za rast in zaposlovanje. Ohranja rasti naklonjeno potrošnjo, sprejme ukrepe za večje izpolnjevanje davčnih obveznosti in na strani odhodkov izvede ukrepe, podprte s sistematičnimi pregledi javnih izdatkov na vseh ravneh države. Da bo povečala verodostojnost konsolidacije, do konca leta 2013 zaključi sprejetje pravila o uravnoveženih javnih financah v strukturnem smislu, srednjeročni proračunski okvir naredi zavezujoč, vseobsegajoč in pregleden ter okrepi vlogo neodvisnih teles, ki nadzorujejo fiskalno politiko. Sprejme ukrepe za postopno zmanjšanje pogojnih obveznosti države.

CILJI: Stabilnost javnih financ z doseganjem strukturno izravnane salda do leta 2017 in dolgoročna vzdržnost javnega dolga

Cilji javno finančne politike Republike Slovenije za leti 2014 in 2015 so skladni z zahtevami in priporočili Sveta EU v okviru zavez Pakta stabilnosti in rasti ter v skladu s postopkom presežnega primanjkljaja. Slovenija načrtuje nadaljnje zniževanje salda sektorja države na 3,2% BDP v 2014 in na 2,5% BDP v 2015. S tem načrtuje tudi doseganje zahtevanega izboljšanja strukturnega salda sektorja države.

Doseganje ciljev bo omogočeno z ukrepi za:

1. **Gospodarsko rast** skozi razdolževanje podjetij, njihovo financiranje po konkurenčnih cenah, privatizacijo, predvidljivo davčno okolje, odpravo administrativnih ovir ter konsistentno sektorsko in regionalna politiko (opisano pri priporočilih 8 in 9).
2. **Omejevanje porabe**, kot npr. pretvorba dosedanjih varčevalnih ukrepov v čim bolj trajne, znižanje mase plač in števila zaposlenih v javnem sektorju, povečevanje učinkovitosti, ukinitve nepotrebni organov, zakonov in zmanjšanje subvencij (opisano v priporočilih 1 in 9).
3. **Strukturne prilagoditve** (daljša ročnost), kot npr. zdravstvena racionalizacija, začetek razprave o pokojninski reformi, reforma občin in njihovega financiranja, premik na povratna sredstva (opisano pri priporočilih 2 in 9).

Slovenija je v 2013 z namenom, da bi na vzdržen način zagotovila odpravo čezmernega primanjkljaja **okrepila strategijo uravnoveženja javnih financ**. Poleg že uveljavljenih ukrepov je dodatno posegla na področje plač in stroškov dela v javnem sektorju ter omejila rast pokojnin in socialnih transferjev. Javnofinančno politiko usmerila tudi v ukrepe za povečanje prihodkov. Ključen ukrep je bilo zvišanje DDV, dopolnilno k temu pa je Slovenija celovito pristopila tudi k omejevanju sive ekonomije.

Slovenija je zaradi ukrepanja proračunsko leto 2013 po preliminarnih ocenah zaključila v okviru zastavljenih ciljev. Primanjkljaj sektorja države po ESA95 je ocenjen na 4,4% BDP. Prihodki proračuna so bili za 1,4% nižji od načrtovanih predvsem zaradi nižjih prihodkov od dohodnine, ki so posledica nižjih plač. To se je odrazilo tudi v nižjih odhodkih iz naslova plač in socialnih prispevkov. Tudi sicer so bili odhodki realizirani nižje od ciljev, vendar predvsem zaradi slabše izvedbe projektov, sofinanciranih iz skladov EU. Skupaj so bili odhodki za 3,3% nižji od načrtovanih.

Zaradi zagotavljanja stabilnosti bančnega sistema so bili za slovenski bančni sistem v drug polovici leta 2013 izvedeni **pregledi kakovosti aktive in stresni testi**. Na podlagi tega je Slovenija

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

decembra 2013 za dokapitalizacijo treh največjih bank, v katerih ima država lastniške deleže, namenila skupno 3,012 milijarde evrov. Slovenija je sredstva za izvedbo dokapitalizacije zagotovila v denarju (dve tretjini potrebnih sredstev) in v tržnih državnih obveznicah (tretjina). Država je hkrati kapitalsko okrepila tudi dve banki v postopku nadzorovanega prenehanja poslovanja. Skupni obseg dokapitalizacije je v 2013 tako dosegel 3.877 milijona evrov ali 10,3% ocenjenega BDP.

Dokapitalizacija bank je bistveno povečala dolg sektorja države, ki je ob koncu leta 2013 po preliminarnih ocenah dosegel 72,1% BDP. Posledica tega je da Slovenija samo za plačilo obresti letno nameni 3% BDP. Slovenija se tako, glede na določbe EU⁶, že sooča tudi s presežnim dolgom, zato bo takoj po zaključenem postopku presežnega primanjkljaja zavezana k zniževanju dolga pod raven 60% BDP, skladno s Paktom stabilnosti in rasti. Ključno za sistemsko zniževanja dolga je poleg gospodarske rasti predvsem usklajeno delovanje na področju privatizacije, razdolžitve podjetij in uravnoveženosti javnih financ. Do želenega rezultata lahko pripeljeta konsistentna ter kredibilna ekonomska politika in stabilno gospodarsko okolje.

3.1.1. Izpolnjevanje srednjeročnega fiskalnega okvirja sektorja država

V skladu s fiskalno strategijo in ker je potrebno odpraviti presežni primanjkljaj z začrtano potjo odprave makroekonomskih neravnovesij, so v letu 2014 z restriktivno proračunsko politiko in preusmeritvijo na povratne vire (odmik od nepovratnih sredstev) dosegljivi začrtani cilji iz poglavja 2. Zaradi izpada načrtovanega prihodka iz naslova davka na nepremičnine bo vlada preučila možnosti nadomestitve izpada z dvigom stopenj DDV. Omejevanje porabe bo doseženo s spodaj opisanimi ukrepi.

V letu 2015 bo **podaljšana veljavnost vseh sprejetih ukrepov** (iz Zakona o uravnoveženju javnih financ-ZUJF in Zakona o izvrševanju proračuna-ZIPRS) z vezavo na doseganje cilja 850 tisoč zaposlenih oseb. **Stroški dela** bodo omejeni s podaljšanjem veljavnih ukrepov ter doslednim izvajanjem zniževanja mase sredstev za plače v višini 5% (vključeno zniževanje zaposlenih v sektorju država). Ponovno bodo podaljšani ali sistemsko spremenjeni zakoni z namenom **znižanja transferov** v letu 2015 glede na 2014 oziroma, dokler ne dosežemo cilja zaposlenosti 850 tisoč oseb. Omenjeni področji vplivata tako na centralni proračun oz. na enote centralne ravni države (tudi na 10 državnih skladov, 354 enot centralne države s področja izobraževanja in šolstva, 29 enot s področja zdravstva, 28 enot s področja socialnega varstva, 39 enot s področja kulture, raziskovalne dejavnosti, 16 enot s področja kmetijstva in gozdarstva in drugih 31 enot) kot na sklade socialnega zavarovanja (ZPIZ, ZZS, KAD). Zelo velik vpliv imata tudi na 2138 enot na lokalni ravni.

Z racionalizacijo javnih skladov ter zavodov (v skladu s priporočili OECD o poenostavitvi pravno-organizacijskih oblik, ki jih uporablja javni sektor in priporočili IMF) bodo določeni pogoji za učinkovito opravljanje negospodarskih javnih storitev/služb. V predpisih in upravnih aktih bodo jasno definirane vse posebnosti opravljanja negospodarske javne službe (narava in trajanje obveznosti negospodarskih javnih služb, območje opravljanja, parametri za izračun, nadzor in pregled nadomestila za opravljanje negospodarske javne službe, vračilo prekomernega nadomestila, ipd.), tako, da bo osebam zasebnega sektorja mogoče podeljevati koncesije za opravljanje teh negospodarskih javnih služb, osebam javnega sektorja pa bo javno pooblastilo, ki izhaja iz predpisov ali upravnih aktov jasno definirano. Poslovanje teh pravnih oseb mora biti jasno razmejeno s sodili, tako se da vodijo ločene evidence o opravljanju tržnih dejavnosti in o dejavnostih negospodarskih javnih služb.

Dodatni vpliv z vidika konsolidacije na lokalni ravni predvidevamo s **spremembo sistema financiranja občin**, tako, da določanje primerne porabe ne bo več temeljilo na nestandardizirani porabi vseh občin v preteklih štirih letih, skozi standardiziran in omejen delež odhodkov za funkcioniranje občine, za pokrivanje primerne porabe bodo poleg dohodnine namenjeni tudi drugi

⁶ Pogodba o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v EMU, člen 4

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

občinski viri. Sprememba bo spodbujala k povezovanju občin (predvsem sedaj razpršena sredstva za investicije), občinski proračuni bodo podvrženi sistematičnemu nadzoru računskega sodišča.

3.1.2. Okrepitev institucionalnega okvira za zagotavljanje stabilnosti javnih financ

Slovenija je z namenom implementacije določb mednarodne pogodbe⁷ v Ustavi RS spremenila 148. člen. S tem se je na najvišji načelni ravni uveljavilo pravilo uravnoteženih javnih financ, ki dolgoročno omejuje zadolževanje države tako, da preprečuje, da bi država za svoje delovanje povečevala dolg. V Ustavnem zakonu je določeno tudi, da se z zakonom, ki ga Državni zbor Republike Slovenije sprejme **z dvotretjinsko večino glasov vseh poslancev**, uredi izvajanje ustavnega načela in izjemne okoliščine, v katerih lahko pride do odstopanj. Priprava tovrstnega zakona torej zahteva politični konsenz, hkrati pa Vlada Republike Slovenije želi pripraviti besedilo navedenega zakona na način, ki bo omogočil tudi njegovo dejansko izvajanje.

Priprava navedenega zakona terja zahtevna usklajevanja ter prikaz možnih scenarijev javnofinančnih projekcij, ki so zelo občutljive na makroekonomske ocene in napovedi. To je tudi razlog, da Slovenija nekoliko zaostaja s sprejemom Zakona o fiskalnem pravilu in posledično tudi z novelo Zakona o javnih financah. To ne pomeni, da krši dinamiko približevanja k fiskalnemu cilju, določenemu v evropskih pravilih. Vladna politika v največji možni meri izhaja in upošteva te usmeritve. Pri tem poskuša najti rešitve, ki bodo srednjeročno zagotavljale makroekonomsko stabilnost in ravnovesje tako, da se uravnavajo ekonomski ukrepi z institucionalnimi spremembami, pri tem pa upošteva tudi nujne strukturne premike.

- Zakon o fiskalnem pravilu bo določil način in časovni okvir izvajanja srednjeročne uravnoteženosti prihodkov in izdatkov proračunov države, opredelil srednjeročni fiskalni cilj, fiskalno pravilo, izjemne okoliščine, v katerih se lahko odstopi od fiskalnega pravila, fiskalni svet, kot neodvisni državni organ in njegove pristojnosti, prav tako pa tudi način odprave odstopanj od fiskalnega pravila.
- Zakon o javnih financah bo vseboval določbe, ki bodo konkretno določale pripravo, izvajanje in spremljanje proračuna vseh institucionalnih enot sektorja država (poleg državnega proračuna pokojninska in zdravstvena blagajna, proračuni občin in druge institucionalne enote, ki so po Uredbi o standardni klasifikaciji institucionalnih sektorjev uvrščene v sektor S.13.). Hkrati bodo v navedenem zakonu vsebovana tudi obvezna ravnanja vseh uporabnikov javnofinančnih sredstev. Navedena ravnanja se nanašajo na pripravo proračunov, njihovo izvrševanje, zadolževanje, prevzemanje obveznosti, evidentiranje itd. Posebna pozornost je namenjena nadzoru, zakon pa bo za kršitve določal tudi sankcije. Z nadzornimi mehanizmi za obvladovanje javnofinančnih neravnovesij se bo posledično zagotavljalo srednjeročno uravnoteženost.

Ključne naloge za 2014 -2015:

- Podaljšanje varčevalnih ukrepov na področju plač in socialnih transferov do ravni zaposlenosti 850 tisoč oseb.
- Sprejem Zakona o fiskalnem pravilu in njegovo uresničevanje.
- Sprememba Zakona o javnih financah za delovanje na celotnem sektorju države.
- Okrepitev srednjeročnega proračunskega načrtovanja.
- Sprememba Zakona o financiranju občin (znižanje povprečnine).
- Racionalizacija javnih služb in zavodov.

3.2 Priporočilo 2: DOLGOROČNA VZDRŽNOST JAVNIH FINANC IN OMEJEVANJE STROŠKOV STARANJA

⁷ Pogodba o stabilnosti usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji (t.i. fiskalni pakt)

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

Príporočilo št. 2:

Okrepi dolgoročno vzdržnost pokojninskega sistema v obdobju po letu 2020 z nadaljnjo prilagoditvijo vseh ustreznih parametrov, vključno z navezavo zakonsko predpisane upokojitvene starosti na podaljšanje življenjske dobe, hkrati pa ohranja zadostno raven pokojnin. Omeji s staranjem prebivalstva povezane stroške dolgotrajne oskrbe in izboljša dostop do storitev s preusmeritvijo oskrbe z institucionalne na oskrbo na domu, izboljšanjem usmerjanja nadomestil za upravičenosti ter povečanjem preventive za zmanjšanje invalidnosti/odvisnosti.

CILJI: Omejitev naraščanja izdatkov staranja prebivalstva, vzpostavitev sistema dolgotrajne oskrbe in znižanje prirasta novih upokojencev, ob hkratni zagotovitvi dostojnih pokojnin.

Slovenija spada med države, kjer se delež starejšega prebivalstva povečuje najhitreje, kar predstavlja pomembna tveganja in visoke potencialne obveznosti javnih financ v prihodnjih desetletjih. Stroški staranja poleg izdatkov za pokojnine pomenijo tudi povečevanje stroškov za zdravje in dolgotrajno oskrbo. Na vseh treh področjih Slovenija potrebuje prilagoditve.

3.2.1. Pokojnine

Prve ocene učinkov pokojninske reforme kažejo pozitivne kratkoročne učinke, kot tudi ugodne srednjeročne učinke na vzdržnost javnih financ. V prvih sedmih letih reforme bodo odhodki za pokojnine v primerjavi s stanjem pred reformo padali, nato pa bodo z razliko, ki bo dosežena v omenjenih letih, enakomerno naraščali, vendar pa bodo skupni odhodki za pokojnine še vedno nižji, kot bi bili brez reforme. Delež izdatkov za pokojnine se bo iz sedanjih 11% BDP do 2060 povečal na nekaj nad 16 % BDP.

Reforma prinaša prihranke, vendar učinki niso tako izraziti, ker se je zasledoval tudi cilj primerne višine pokojnin. Dobršen del vzdržnosti oziroma finančnega prihranka se izgubi zaradi zagotavljanja primerne nadomestne stopnje prihodnjim generacijam upokojencev, s čimer se zagotavlja oziroma varujeta tudi njihov socialni in materialni položaj. Dolgoročno se bo zaradi učinkov reforme morala zniževati tudi obveznost državnega proračuna do pokojninske blagajne.

Reforma je ob delovanju prehodnih obdobji že v prvem letu prinesla pozitivne učinke, saj je praktično ustavila rast novih starostnih upokojencev. Dotok novih zahtevkov za starostno upokojitve v 2013 pa je nižji kot v preteklih letih - 15.512, medtem ko je to število v letu 2012 znašalo 25.262.

Dejanska upokojitvena starost novih starostnih upokojencev se je v 2013 pri ženskah v prvem letu reforme zvišala za 2 meseca, pri moških pa je prišlo do delnega znižanja upokojitvene starosti (za 4 mesece). To znižanje je predvsem posledica dejstva, da so se v letu 2013 upokojevali predvsem posamezniki, ki so ob nizkih starostih dopolnili relativno dolgo pokojninsko dobo brez dokupa, medtem ko se ostali zavarovanci, ki so bili starejši in imeli dopolnjene manj pokojninske dobe, niso mogli upokojiti, saj reforma ne omogoča več uveljavljanja dodane dobe (študij, vojska). Poleg tega ,so se v letu 2013 upokojevali povečini posamezniki, ki so imeli varstvo pričakovanih pravic po prejšnji zakonodaji, kjer so moški še vedno lahko uveljavljali znižanje starosti na račun otrok. Nasprotno beležimo pozitiven trend pri ženskah, pri katerih se je dejanska upokojitvena starost v enem letu zvišala za 2 meseca.

Pri novih (starostnih) moških upokojencih v letu 2013 beležimo **podaljšanje dopolnjene pokojninske dobe**, za 10 mesecev, medtem ko se je pri ženskah ta doba podaljšala skoraj za eno leto (11 mesecev).

Ključne naloge 2014-2015:

- Analiza učinkov pokojninske reforme iz leta 2012 do konca aprila 2014.

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

- Priprava podlage za javno razpravo o sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja po letu 2020. Vsebovala bo predloge možnih ukrepov za dolgoročno vzdržnost pokojninskega sistema in hkratno primerno višino pokojnin, temelječe na učinkih reforme, demografskemu razvoju prebivalstva ter nadaljnji odpravi posameznih ugodnosti, ki zmanjšujejo učinke reforme – zniževanje starosti. Dokument bo podlaga za razmislek o vpeljavi točkovnega sistema ter nadaljnjem razvoju drugega stebra pokojninskega zavarovanja.

3.2.2. Zdravje

Vlada se zaveda problema naraščanja javnih izdatkov za zdravstvo in pospešeno išče rešitve. Upoštevajoč različne študije se preučuje košarica ugodnosti iz naslova zdravstvenega zavarovanja, premik iz bolnišničnega v ambulantno zdravljenje, promocija splošnih zdravnikov, racionalizacija sheme financiranja, širitev plačila zavarovanja na študente, ki delajo, uskladitev zavarovanja z upokojenci, financiranje za dolgotrajno oskrbo.

Ključni ukrep v prihodnjem obdobju bo racionalizacija in optimizacija izvajalcev javne zdravstvene dejavnosti, kjer bo uvedeno **skupno javno naročanje** (nabave zdravil in pripomočkov). Prav tako bodo najdene nove rešitve **skupnega izvajanja dejavnosti**, npr. skupno opravljanje podpornih služb (oblika t.i. skupnosti; ohrani se pravna subjektiviteta izvajalcev; upošteva se regijski princip organiziranosti). V primeru pripojitve in/ali spojitve gre za izvajanje ne le podpornih služb, pač pa tudi izvajanje osnovne dejavnosti. Nadaljuje se projekt e-zdravje, ki bo bistveno pripomogel k **racionalizaciji zdravstva**, npr. z uvedbo ultrazvočnih preiskav v oddaljenih ambulantah, mobilno podporo spremljanja pacienta; terminološki strežnik; informativna podpora preventivnega zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov; projekt brezpapirne bolnišnice; povzetek elektronskega zdravstvenega zapisa; klinični register pacientov; podpora obveščanju patronažne službe in elektronski vpogled v zdravstvene podatke.

Ključne naloge 2014-2015:

- Racionalizacija in optimizacija izvajalcev javne zdravstvene dejavnosti.

3.2.3. Dolgotrajna oskrba

Slovenija nima celovitega sistema dolgotrajne oskrbe, ampak se različne storitve in prejemi, namenjeni osebam, ki dolgotrajno oskrbo potrebujejo, zagotavljajo znotraj sistema zdravstvenega varstva, pokojninsko invalidskega zavarovanja in socialnega varstva ter sistemov posebne skrbi za invalidne osebe. Podobno velja tudi za področje osebne asistencije za invalide.

V različne oblike storitev in prejemkov je vključeno nekaj več kot 60 tisoč oseb, od teh je več kot 40 tisoč starejših ob 65 let. V formalne storitve dolgotrajne oskrbe (različne oblike institucionalnega varstva, pomoč na domu, patronažna služba, družinski pomočnik) je vključenih okoli 41,5 tisoč oseb. Poleg tega se za približno 19 tisoč oseb letno, ki prejemajo različne oblike denarnih prejemkov za dolgotrajno oskrbo, izvajajo storitve v okviru neformalnih izvajalcev, predvsem družinskih članov, sosedske pomoči ter nevladnih in humanitarnih organizacij. V programe osebne asistencije je vključeno okoli 800 oseb letno.⁸

Izdatki za dolgotrajno oskrbo so v 2011 znašali 1,32 % BDP, od tega 0,98% BDP javni izdatki in 0,31% BDP zasebni. Od 2003 do 2011 se ti izdatki povečujejo bolj kot nominalni BDP. Posledica tega je povečanje deleža v BDP v tem obdobju za 0,31 odstotne točke.

---

⁸ Podatki Inštituta za socialno varstvo.

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

Z namenom celovite obravnave problematike staranja prebivalstva je Vlada septembra 2013 sprejela izhodišča za Zakon o dolgotrajni oskrbi, osebni asistenci in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo. Rok za sprejem na Vladi je november 2014. Ključni cilji so:

- Solidarnostno financiranje dolgotrajne oskrbe na načelih socialnih zavarovanj in dolgoročno finančno vzdržen sistem.
- Povečati socialno varnost in kakovost življenja ljudi, ki imajo zmanjšano sposobnost samooskrbe in potrebujejo pomoč pri opravljanju življenjskih aktivnosti.
- Dostopnost do kakovostnih storitev oziroma pravic dolgotrajne oskrbe vsem, ki to potrebujejo, prednost imajo oblike pomoči in podpore, ki upravičencem zagotavljajo, da ostanejo v domačem okolju.
- Povezati izvajalce dolgotrajne oskrbe v celovit, racionalen in učinkovit sistem.
- Razvijati preventivo in spodbujati rehabilitacijo v dolgotrajni oskrbi ter uporabo sodobnih tehnologij,
- Sistemska podpora invalidom pri izvajanju tistih aktivnosti vezanih na vključevanje v družbo, ki jih zaradi najtežje vrste in stopnje invalidnosti ne morejo zagotavljati sami.
- Enotna definicija upravičencev, pravic (storitev in prejemkov), enoten postopek uveljavljanja pravic do dolgotrajne oskrbe in enotno izvajanje pravic iz naslova dolgotrajne oskrbe.

Urejeno bo tudi področje osebne asistencije, kot posebne oblike skupnostne pomoči invalidnim osebam, ki so v celoti odvisne od tuje pomoči, predvsem pa:

- definicija osebne asistencije (upravičenci, storitve, povezava z dolgotrajno oskrbo);
- posebnosti financiranja osebne asistencije;
- postopek uveljavljanja osebne asistencije v povezavi s postopki za dolgotrajno oskrbo;
- izvajanje osebne asistencije v povezavi z dolgotrajno oskrbo.

Ključne naloge 2014-2015:

- Zakon o dolgotrajni oskrbi, osebni asistenci in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo.
- Priprava na uvedbo novega sistema dolgotrajne oskrbe in osebne asistencije, vključno z uvedbo novega sistema financiranja tega področja.
- Priprava pogojev za začetek procesov de-institucionalizacije oziroma prehoda iz institucionalnih v skupnostne oblike podpore in pomoči trajno odvisnim osebam.
- Vzpostavitev infrastrukture za izvajanje podpore in pomoči osebam, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo in osebno asistenco v lokalnem okolju.

3.3 Priporočilo 3: TRG DELA IN PLAČE

Priporočilo št. 3:

Zagotovi, da trendi na področju plač, vključno z minimalno plačo, podpirajo konkurenčnost in ustvarjanje delovnih mest. Skrbno spremlja učinke nedavne reforme trga dela in po potrebi opredeli področja, na katerih so potrebni dodatni ukrepi, da se bo spodbujalo ustvarjanje delovnih mest in odpravila segmentacija trga dela, vključno z regulacijo študentskega dela. Sprejme nadaljnje ukrepe za povečanje zaposlenosti med mladimi s terciarno izobrazbo, starejšimi in nizko kvalificiranimi osebami z osredotočenjem sredstev na potrebam prilagojene ukrepe aktivne politike zaposlovanja, hkrati pa izboljša njihovo učinkovitost. Odpravi neusklojenost kvalifikacij in potreb na trgu dela s povečanjem privlačnosti zadevnega poklicnega izobraževanja in programov usposabljanja ter z nadaljnjim sodelovanjem z ustreznimi zainteresiranimi stranmi pri ocenjevanju potreb na trgu dela.

CILJI:

- Večja prilagodljivost trga dela ter manjša segmentacija med vrstami zaposlitve in drugimi oblikami dela.
- Stroškovna primerljivost posameznih oblik dela, kot prispevek h konkurenčnosti.

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

- Zmanjšanje dela in zaposlovanja na črno ter izboljšanje inšpekcijskega nadzora.

3.3.1. Trg dela

Trg dela odraža številne strukturne slabosti slovenskega gospodarstva. Število brezposelnih se je v 2013 povečalo za blizu 9 odstotkov, rast pa beležimo tudi v začetku 2014. Bistvenega izboljšanja na razmer v 2014 še ni pričakovati, saj bo odziv na pričakovano izboljšanje v gospodarstvu prišel šele z zamikom.

V ukrepe Aktivne politike zaposlovanja je bilo v letu 2013 vključenih 38,7 % več oseb kot v letu 2012, največ v programe spodbujanja zaposlovanja (143 % več kot 2012) in ukrepe usposabljanja in izobraževanja (52 % več kot 2012).

Mladi so med najbolj ogroženimi skupinami na trgu dela, predstavljajo skoraj četrtno vseh brezposelnih v državi. Slovenija je januarja 2014 sprejela Izvedbeni načrt Jamstva za mlade, ki zajema širšo ciljno skupino mladih do 29 leta ter uvaja ukrepe aktivne politike zaposlovanja, ki so se v preteklosti že izkazali za uspešne in so prepoznani tudi pri delodajalcih. Ključni ukrepi so povezani z boljšim napovedovanjem bodočih potreb na trgu dela in večji dostopnosti vseživljenjske karijerne orientacije na vseh ravneh izobraževanja, ukrepi na voljo takoj po nastanku brezposelnosti. Ukrepi se bodo krepili in prilagajali potrebam specifičnih posameznih ciljnih skupin mladih. V okviru Jamstva za mlade bo izvedenih skupaj 36 ukrepov, od tega 8 sistemskih, 28 pa programskih ukrepov, za kar je namenjeno 157,7 milijonov evrov v dveh letih.

Za boljše delovanje trga dela je Slovenija uveljavila naslednje ukrepe:

- oprostitev plačila prispevkov delodajalcem ob zaposlitvi mladih za dve leti (za osebe pod 30 let za nedoločen čas, ki so bili najmanj tri mesece v evidenci brezposelnih),
- opravljanje začasnih in občasnih del brezposelnim in upokojencem,
- možnost prijave delavca v evidenco brezposelnih v času odpovednega roka,
- zmanjšanje pasti brezposelnosti s spremembami na področju denarnih nadomestil,
- ukinitve obvezne prijave prostih delovnih mest na javnem zavodu⁹,
- omejitev ciljne skupine za javna dela na dolgotrajno brezposelne,¹⁰ s čimer je omogočen prehod iz pasivnih v aktivne oblike pomoči,
- sofinanciranje izvajanja programov usposabljanja in izobraževanja v okviru programov javnih del.

Nadaljevanje reforme trga na področju študentskega dela.¹¹ Zniževanje segmentacije se rešuje z višjo skupno obremenitvijo študentskega dela (cca. 43 %) ter vključitvijo v pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Stroški, obveznosti in pravice iz naslova študentskega dela se bodo približali tistim iz pogodbe o zaposlitvi, ob ohranitvi fleksibilnosti študentskega dela. Pojav nelojalne konkurence bo omejen z omejitvami pri delodajalcih, vezanimi na povprečno število zaposlenih v preteklem letu, in ostrejšemu nadzoru nad statusom študenta ali dijaka. Vzpostavljena bo centralna evidenca začasnega in občasnega dela dijakov in študentov, ki bo predstavljala podatkovno in informacijsko podlago za ostrejši nadzor in regulacijo celotnega področja.

Za preprečevanje dela in zaposlovanja na črno¹² je predvidena uvedba t.i. voucherskega sistema za osebno dopolnilno delo. To je vrsta dela, namenjena fizičnim osebam, omejena po dovoljeni višini zaslužka in po vrsti del (npr. varuške, gospodinje, vrtnarji, inštrukcije). Tudi od te oblike dela bodo plačani pokojninski in zdravstveni prispevki, ki prinašajo tudi pravice. Prihodki so poleg tega tudi

⁹ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju trga dela (ZUTD-A) omogoča večjo fleksibilnost na trgu dela

¹⁰ Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o urejanju trga dela (ZUTD-B)

¹¹ Zakon o začasnem in občasnem delu dijakovi in študentov bo predvidoma sprejet junija 2014.

¹² Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, je v postopku sprejemanja v Državnem zboru RS

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

osnova za dohodnino. Za izboljšanje nadzora nad zaposlovanjem na črno¹³ se spreminja rok za prijavo v zavarovanje v obvezno pokojninsko invalidsko zavarovanje najkasneje na dan nastopa dela.

Izboljšana je ureditev glede pristojnosti in nalog inšpektorata za delo, pooblastil inšpektorjev, inšpekcijskega postopka ter inšpekcijskih ukrepov¹⁴. Cilj je povečanje učinkovitosti inšpektorata z ustrežno kaznovalno politiko, kadrovske krepitevijo in večjim sodelovanjem s socialnimi partnerji. Inšpektorat pridobiva nova pooblastila za ukrepanje ob hujših, ali ponavljajočih se kršitvah predpisov.

3.3.2. Plače

Politika plač je urejena s kolektivnimi pogodbami, posebej za javni sektor ter za zasebni sektor po panožnem principu. Kolektivne pogodbe omogočajo določeno mero fleksibilnosti in manevrskega prostora za dogovor, kar se je v času od začetka gospodarske krize že odrazilo predvsem v nižanju osnovnih plač ter zaostrenih pogojih glede izplačil različnih vrst dodatkov. Plače so v zadnjih letih nazadovale najprej v zasebnem, v zadnjih dveh letih pa tudi v javnem sektorju. S tem se je zmanjšal pritisk na strošek dela na enoto proizvoda, ki se je po prvih ocenah v 2013 znižali za 0,8 %¹⁵, vendar še vedno presega rast produktivnosti dela ter gibanja v glavnih konkurenčnih državah.

Zakonska ureditev minimalne plače v Sloveniji se ni spremenila, ker o tem ni bilo soglasja med socialnimi partnerji. Minimalna plača je bila januarja 2014 usklajena z rastjo cen življenjskih potrebščin za 0,7%. V razpravah med socialnimi partnerji je prevladovalo mnenje, da povišanje minimalne plače nima pomembnejšega vpliva na konkurenčnost, saj je stroške dela mogoče zmanjševati z drugimi ukrepi in je treba problematiko minimalne plače obravnavati v okviru celovite politike plač. Osnove za to bodo v Socialnem sporazumu, ki bo dogovorjen aprila 2014.

Vlada bo preučila možnosti uvedbe drugih ukrepov, ki vplivajo na stroške dela, da bi spodbudila rast in ustvarjanje delovnih mest, ne da bi se pri tem poslabšal socialni položaj zaposlenih z nizkimi dohodki. Stroške dela naslavlja tudi že sprejeta reforma trga dela z večjo vlogo kolektivnih dogovarjanj glede institutov, ki vplivajo na višino stroškov. Gre za tiste določbe Zakona o delovnih razmerjih, na podlagi katerih lahko socialni partnerji posamezne pravice in obveznosti s kolektivnimi pogodbami uredijo drugače¹⁶ ter pomenijo večjo fleksibilnost in manjše stroške dela. V prvemu letu so bile sklenjene naslednje prenovljene kolektivne pogodbe oziroma spremembe in dopolnitve normativnega dela:

- Kolektivna pogodba za dejavnosti pridobivanja in predelave nekovinskih rudnin Slovenije
- Kolektivna pogodba za obrt in podjetništvo
- Kolektivna pogodba dejavnosti gostinstva in turizma Slovenije
- Kolektivna pogodba za papirno in papirno-predelovalno dejavnost
- Kolektivna pogodba dejavnosti bančništva Slovenije
- Kolektivna pogodba tekstilne, oblačilne, usnjarske in usnjarsko-predelovalne dejavnosti Slovenije
- Kolektivna pogodba dejavnosti trgovine.

¹³ Zakon o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega zavarovanja

¹⁴ novela Zakona o inšpekciji dela - ZID-1

¹⁵ Podatek Banke Slovenije

¹⁶ 33. člen – primeri opravljanja drugega dela,
- 54. člen – dodatno določanje primerov, ko se delo lahko opravlja na podlagi pogodbe o zaposlitvi za določen čas in možnost sklepanja pogodbe o zaposlitvi za določen čas zunaj zakonskih primerov za manjše delodajalce,
- 59. člen – določitev kvote agencijskih delavcev, katerih delo lahko poleg redno zaposlenih delavcev pri delodajalcu – uporabniku, uporablja uporabnik,
- 94. člen – določitev odpovednih rokov,
- 120. člen – ureditev zaposlovanja mladih, ki po končanem izobraževanju vstopajo na trg dela pripravništvo,
- 132. člen - določitev pogojev za pridobitev pravice do odpravnine ob upokojitvi ter njene višine,
- 144. člen – določitev referenčnega obdobja za upoštevanje povprečne časovne omejitve nadurnega dela,
- 158. člen – določitev daljšega referenčnega obdobja za upoštevanje povprečne časovne omejitve delovne obveznosti nočnega delavca, zagotavljanja dnevnega in tedenskega počitka oziroma povprečnega trajanja polnega delovnega časa,
- 172. člen – določitev dodatnih disciplinskih sankcij in
- 222. člen - določitev dodatka za delovno dobo.

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

Spremembe nekaterih kolektivnih pogodb pomenijo zmanjšanje stroškov zaradi:

- določitve drugačnih kriterijev za upravičenost do odpravnine ob upokojitvi,
- krajših odpovednih rokov za zaposlene z več kot 25 let zaposlitve pri delodajalcu,
- spremenjene ureditve dodatka na delovno dobo ter
- ureditve instituta pripravništva, pri katerem ureditev dopušča plačilo najmanj 70% osnovne plače za delovno mesto, za katero se pripravnik usposablja (vendar ne manj kot je minimalna plača).

Še pogosteje kot za ukrepe, ki vplivajo na stroške, so se podpisniki kolektivnih pogodb, odločili za urejanje drugih institutov, ki predstavljajo večjo fleksibilnost (bonusi, delovni čas...).

Ključne naloge 2014-2015:

- Izvajanje Jamstva za mlade in Pobude za mlade;
- Analiza Ukrepov aktivne politike zaposlovanja;
- Ciljno usmerjeni ukrepi v okviru aktivne politike zaposlovanja za najbolj ranljive skupine na trgu dela: mlade, dolgotrajno brezposelne, starejše, manj izobražene (poudarek bo tudi na izvajanju storitev na trgu dela),
- Sprejem Zakona o začasnem in občasnem delu dijakovi in študentov, ki na novo ureja študentsko delo (junij 2014);
- Sprejem Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (konec aprila 2014),
- Preučitev sprememb predpisov, ki urejajo trg dela, na podlagi analize spremljanja učinkov reforme trga dela (2014);
- Primerjava stroškov posameznih oblik dela in identifikacija ukrepov za zagotovitev njihove primerljivosti;
- Možnosti povečanj vloge kolektivnega dogovarjanja glede institutov, ki vplivajo na stroške dela in fleksibilnost, s ciljem ustvarjanja delovnih mest ne da bi se pri tem poslabšal socialni položaj zaposlenih z nizkimi dohodki (2014);

3.4 Priporočilo 4: BANKE IN BANČNI SISTEM

Priporočilo št. 4

Izvede ustrezne ukrepe, ob pomoči evropskih partnerjev, za najem neodvisnega zunanjega svetovalca do junija 2013, ki bo opravil pregled kakovosti aktive bank v celotnem sistemu. To naj zaključi v letu 2013 in zagotovi hitrejši napredek v primeru dveh bank, ki sta že predmet postopka državne pomoči, da se bo pospešilo izboljšanje njunih bilanc stanja. Pripravljena mora biti zagotoviti dodaten kapital, če bi se pri prenosu aktive ali pri pregledu kakovosti aktive odkrile dodatne pomanjkljivosti. Vsi ukrepi, vključno z objektivnimi ocenami kapitalskih potreb, prenosom aktive na Družbo za upravljanje terjatev bank, programom za zavarovanje premoženja in operativno izvedbo ukrepov prestrukturiranja, bi se morali izvesti ob polnem spoštovanju pravil o državni pomoči, če je ta vključena. Hkrati do marca 2014 razvije in nato izvede celostno sektorsko strategijo za zagotovitev upravljanja prestrukturiranih bank po neodvisnem načelu (arm's length), da bi se znatno izboljšali korporativno upravljanje, upravljanje tveganj in dobičkonosnost v sektorju, tudi s konsolidacijo, kadar je to primerno. Hitro nadaljuje s pripravami za napovedano privatizacijo NKBM in do septembra 2013 pripravi ambiciozen časovni načrt za odprodajo neposrednih in posrednih državnih deležev v bankah.

CILJI:

- ponovna vzpostavitev kapitalске ustreznosti bank;
- prestrukturiranje slabih terjatev bank;
- konsolidacija bančnega sektorja.

Na osnovi priporočila Evropske komisije so bili v letu 2013 za reprezentativni del slovenskega bančnega sistema izvedeni **neodvisni pregledi kakovosti sredstev ter obremenitveni testi** z namenom oceniti trdnost slovenskega bančnega sistema v razmerah osnovnega in neugodnega

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

makroekonomskega scenarija za tri letno projekcijsko obdobje (2013 - 2015) ter ugotoviti morebitni primanjkljaj kapitala, ki bi ga ob uresničitvi teh scenarijev lahko imela posamezna banka in posledično celotni bančni sistem.

Rezultati obremenitvenih testov so, ob predpostavki neugodnega scenarija, ki predvideva nadaljnje poslabševanje makroekonomskih razmer do leta 2015, prikazali agregatni kapitalski primanjkljaj na ravni osmih bank, vključenih v pregled, v znesku 4,778 milijarde evrov. Na tej osnovi je Banka Slovenije bankam, ki so bile primerne za začetek postopka izvedbe ukrepov po Zakonu o ukrepih RS za krepitev stabilnosti bank (ZUKSB), z odločbo odredila izredni ukrep povečanja kapitala in določila kapitalske zahteve za vzpostavitev njihove kapitalske ustreznosti. Vlada Republike Slovenija je zato 12. decembra 2013 sprejela ukrepe po ZUKSB, in sicer je za dokapitalizacijo NLB, NKBM in Abanke skupno namenila 2,769 milijarde evrov. V decembru 2013 sta bili dokapitalizirani tudi dve banki, ki sta v postopku nadzorovanega prenehanja poslovanja.

Vzporedno z dokapitalizacijo navedenih bank so potekale tudi aktivnosti v zvezi s prenosom tveganih postavk na DUTB, pri čemer sta NLB in NKBM že v decembru 2013 zaključili vse aktivnosti, potrebne za njihov pravni prenos, medtem ko se bo prenos tveganih postavk Abanke izvedel po dokončni odobritvi ukrepov državne pomoči s strani Evropske komisije.

Tudi pri ostalih bankah je izvedba obremenitvenih testov pokazala potencialni primanjkljaj razpoložljivega kapitala do leta 2015, a bodo lahko kapitalsko ustreznost krepile s povečanjem prihodkov, z učinkovitejšo izterjavo kreditov, z unovčenjem zavarovanj pri slabih kreditih, s prodajo terjatev, prenosi naložb na družbe v skupini, dokapitalizacijo s strani obstoječih lastnikov in drugih zasebnih investitorjev ter izvedbo drugih ukrepov za krepitev kapitalske ustreznosti. Če te banke ugotovljenega kapitalskega primanjkljaja ne bodo uspele pokriti do konca junija 2014, bo država zagotovila ustrezna kapitalska varovala, ob polnem spoštovanju pravil Evropske komisije o državni pomoči bankam.

Projekt sanacije bank se z izvedbo ukrepov za krepitev njihove stabilnosti ni zaključil. Očiščene in dokapitalizirane banke same po sebi še ne zagotavljajo uspešnega poslovanja, saj potrebujejo za posojanje prestrukturirane gospodarske družbe. V ta namen je bil sprejet **Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju**, ki med drugim ureja nov postopek preventivnega prestrukturiranja. S spremembami navedenega zakona so banke in DUTB pridobile dodatne pristojnosti pri izvedbi prestrukturiranja slabih terjatev, npr. spreminjanje načrta prestrukturiranja, predlaganje prisilne poravnave in predlaganje novega posloводства podjetja. Dodatno je tudi razdelano načelo absolutne prednosti, kar omogoča, da banke postanejo edini lastniki prestrukturiranih podjetij.

Z namenom izboljšanja upravljanja s sredstvi, pri katerih dolžnik ni zmožen odplačevati dolga pod dogovorjenimi pogoji, je Banka Slovenije sprejela **Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic**. Banka tako lahko prestrukturira finančna sredstva do dolžnika z izvedbo ene ali več aktivnosti, za katere se ob sicer normalnem ekonomskem in finančnem položaju dolžnika ne bi odločila (npr. podaljšanje roka ali odlog vračila terjatev, znižanje obrestne mere in/ali drugih stroškov, znižanje višine terjatev kot posledica pogodbeno dogovorjenega odpusta dolga in lastniškega prestrukturiranja, konverzija terjatev v naložbo v kapital dolžnika, itd.).

Ključne naloge za 2014 – 2015:

- Postopna konsolidacija bančnega sistema v smislu krčenja bilančne vsote bančnega sistema in zniževanja števila delujočih bank.
- Prodaja deležev države v bankah, ki mora potekati na odprt in pregleden način.
- Izvedba ukrepov za krepitev stabilnosti pri bankah, ki ne bodo uspele v roku odpraviti ugotovljenega kapitalskega primanjkljaja.

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

- Prestrukturiranje gospodarskih družb, s poudarkom na finančnem prestrukturiranju in vzpostaviti učinkovitega korporacijskega upravljanja.

3.5 Priporočilo 5: REGULATIVNI OKVIR ZA BANKE IN NADZORNE ZMOGLJIVOSTI

Priporočilo št. 5:

Do konca leta 2013 pregleda regulativni okvir za banke in na osnovi tega pregleda okrepi nadzorne zmogljivosti, transparentnost in statistična razkritja.

CILJI:

- zagotoviti takšen zakonodajni okvir za področje finančnih storitev, ki bo v skladu z vsemi mednarodnimi zahtevami in najboljšo mednarodno prakso;
- prilagoditev pravnega reda zakonodajnim rešitvam iz naslova evropske bančne reforme.

Za zagotavljanje dolgoročne stabilnosti finančnega sistema so bili v letih 2012 in 2013 sprejeti naslednji predpisi:

- Zakon o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti (ZUKSB) določa ukrepe za krepitev stabilnosti bank, ki jih izvajata Družba za upravljanje terjatev bank (DUTB) ali Republika Slovenija neposredno.
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o bančništvu, katerega cilj je bil vzpostaviti poseben pravni režim za reševanje težav bančnega sistema zaradi omejenih sposobnosti obstoječih lastnikov za dokapitalizacijo bank. Banka Slovenije lahko ukrepa že v primeru obstoja okoliščin, na podlagi katerih se identificira verjetnost neizpolnjevanja kapitalskih zahtev, hkrati pa ti ukrepi pomenijo dopolnitev ukrepov po ZUKSB, če je ali bi lahko bila ogrožena stabilnost finančnega sistema.
Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o bančništvu (ZBan-1L), ki uvaja nov izredni ukrep, ki ga lahko Banka Slovenije izreče banki, če je v zvezi z njo podano povečano tveganje in niso podane okoliščine, iz katerih bi izhajalo, da bodo razlogi za povečano tveganje v ustreznem roku verjetno odpravljeni. Nanaša se na zmanjšanje osnovnega kapitala, ter prenehanje ali konverzijo hibridnih finančnih instrumentov in podrejenih obveznosti bank v navadne delnice banke v obsegu, da se zagotovi pokritje izgube banke oziroma zahtevano kapitalsko ustreznost banke. Pri tem je treba upoštevati načelo, da posamezni upnik zaradi uporabe tega ukrepa nima večjih izgub kot bi jih imel v primeru stečaja banke.
- Zakon o dopolnitvah zakona o javnih financah vzpostavlja ustrezne pravne podlage, ki omogočajo, da Republike Slovenija zagotovi stabilnost finančnega sistema in omogoči izvedbo ukrepov za krepitev stabilnosti bank. Za zagotovitev stabilnosti finančnega sistema lahko država z denarnim vplačilom ali stvarnim vložkom pridobi kapitalске naložbe v bankah in hranilnicah, ki imajo sedež v Republiki Sloveniji. Pridobivanje kapitalskih naložb se izvede ne glede na predviden obseg izdatkov v računu finančnih terjatev in naložb sprejetega proračuna države.
- Zakon o makrobonitetnem nadzoru finančnega sistema izboljšuje nadzor nad finančnimi institucijami, ki zaradi svoje lastniške ali drugačne prepletenosti delujejo v različnih delih finančnega sistema in prispevajo k razvoju sistemskih tveganj, s ciljem zaščite stabilnosti celotnega finančnega sistema.

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

Ključne naloge za 2014 – 2015:

- Implementacija Direktive o bonitetnem nadzoru CRDIV¹⁷ in nadaljnja opredelitev elementov bonitetnih zahtev¹⁸.
- Implementacija Uredbe o enotnem nadzornem mehanizmu (Uredba (EU) št. 1024/2013) ter Direktive o reševanju in sanaciji kreditnih institucij (BRRD) s pripravo novega zakona, ki ureja bančništvo.
- Reforma bančnega nadzora in prehod na enotni nadzorni mehanizem (SSM)¹⁹, v okviru katere bo ECB skupaj s pristojnimi nacionalnimi organi izvedla celovito oceno kreditnih institucij, katerih nadzor bo neposredno prevzela, med njimi tri slovenske banke: NLB, NKBM in SID banke.
- Vzpostavitev celovitega kreditnega biroja v okviru Banke Slovenije.

3.6 Priporočilo 6: ZMANJŠANJE OVIR ZA VSTOP IN DELOVANJE REGULIRANIH STORITEV

Priporočilo št. 6

Pospeši reformo reguliranih storitev in pri tem znatno zmanjša ovire za vstop v te poklice. Izboljša poslovno okolje, vključno z zagotovitvijo neodvisnosti agencije za varstvo konkurence ter zagotovitvijo njenega zadostnega in neodvisnega financiranja.

CILJ: Znižanje števila reguliranih dejavnosti in poklicev za polovico

Agencija za varstvo konkurence je bila prestrukturirana in lahko opravlja svoje naloge (finančni načrt ni bil znižan) v okviru sprejetega programa (usmerjanje na področja).

Namen Enotne kontaktne točke - EKT je izboljšanje zakonodaje (odprava nepotrebnih ovir, poenostavitev postopkov, izboljšanje poslovnega/zakonodajnega okolja in dvig konkurenčnosti gospodarstva), ki se nanaša na področje reguliranih dejavnosti in poklicev. Enotni dokument za boljše zakonodajno in poslovno okolje ter dvig konkurenčnosti obsega 262 ukrepov, ki so razdeljeni po področjih ter resorjih, ki so zadolženi za njihovo realizacijo. Realiziranih je 45 ukrepov (17 %), v fazi realizacije je 85 ukrepov (32 %), 124 ukrepov je še nerealiziranih (48 %) in 8 ukrepov je predlaganih za črtanje (3 %). Posebej velja izpostaviti ukrepe za poenostavitev vstopnih pogojev za opravljanje dejavnosti na trgu, kjer mora Slovenija pospešiti izvedbo s ciljem, da se vzpostavi bolj prožen trg delovne sile in prost pretok med državami članicami EU. Do sedaj je število reguliranih poklicev zmanjšano s 323 na 267 (sistemske deregulirano področje obrti; ob spremembi področnih zakonodaj deregulirani še 4 poklici s področja kulture in 6 poklicev s področja medicine). Zaveza vlade je, da delo skupine pospeši in razumno prenove spisek reguliranih poklicev tako, da bo **dodatno dereguliranih še približno 100 poklicev**.

Med pomembne cilje prenove uvrščamo **tudi ustrezno implementacijo storitvene in poklicne direktive**, ki bo spodbudila mobilnost strokovnjakov (z uvedbo Evropske poklicne izkaznice, boljšim in lažjim dostopom do informacij, možnost delnega dostopa), hkrati pa vsebuje mehanizme za zaščito potrošnikov in pacientov (mehanizem opozarjanja preko IMI sistema, katerega uporaba je postala obligatorna; preverjanje jezikovnega znanja za poklice, ki imajo vpliv na zdravje in varnost pacientov). V 2014 bo pripravljen predlog sprememb nacionalnih predpisov, ki urejajo priznavanje poklicnih kvalifikacij in proučene možnosti za manj omejevalne mehanizme, da se zaščitijo interesi potrošnikov in javni interesi.

¹⁷ Direktiva 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij in investicijskih podjetij, spremembi Direktive 2002/87/ES in razveljavitvi direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES (CRDIV)

¹⁸ Uredba (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (CRR).

¹⁹ Uredba o enotnem nadzornem mehanizmu (Uredba (EU) 1024/2013) je začela veljati v začetku novembra 2013, Evropska centralna banka (ECB) bo v celoti prevzela nadzorne naloge novembra 2014

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

Ključne naloge 2014-2015:

- Pregled, popis in priprava predlogov za prenovu področne zakonodaje za regulirane dejavnosti in storitve, ponoven pregled poklicev s ciljem za polovico zmanjšati deregulacijo.
- Priprava predlogov predpisov, ki urejajo priznavanje poklicnih kvalifikacij.

3.7 Priporočilo 7: ZMANJŠANJE TRAJANJA SODNIH POSTOPKOV

Priporočilo št. 7

Nadgradi dosedanja prizadevanja za nadaljnje zmanjšanje trajanja sodnih postopkov na prvi stopnji v civilnih in gospodarskih sodnih zadevah ter števila primerov, ki čakajo na obravnavo, zlasti v zadevah, ki se nanašajo na izvrševanje.

CILJ: Skrajšanje postopkov na področju gospodarskih zadev in insolventnosti

Slovenija je po podatkih »Justice Scoreboard« v letih 2010 -2012 dosegla dobre rezultate na področju civilnih zadev, slabši rezultat je dosežen na področju reševanja gospodarskih zadev, kjer se kljub zmanjšanju iz 435 na 405 dni uvrščamo v zgornjo tretjino držav članic. Reševanje zadev s področja insolventnosti ostaja problematično, saj se v treh letih (od 2010-2013) ni skrajšalo in ostaja 2 leti. Stanje na področju izvršbe se izboljšuje, saj se je število nerešenih zadev znižalo iz 194 tisoč v letu 2010 na 160 tisoč konec 2013, pričakovani čas rešitve tem času pa z 9,8 na 8,4 meseca. Vendar je še vedno skrb zbujajoča njihova starostna struktura, saj je 20 % nerešenih izvršilnih zadev starejših od 5 let, skoraj 40 % pa je starejših od 3 let. Posebej problematično je področje nepremičninske izvršbe, saj sodišča v letu 2013 niso obvladovala pripada teh zadev, njihov pričakovani čas rešitve pa znašal 28 mesecev. Problematično je tudi področje reševanja delovnih sporov, kar pa je posledica povečanega pripada zaradi gospodarske krize in množičnih tožb. Slednjih je skoraj polovica vseh sporov. Januarja 2014 je bilo aktivnih 963 sodnikov, kar je 46,7 na 100 tisoč prebivalcev.

V letih 2014 in 2015 se bodo nadaljevale aktivnosti v smeri zagotavljanja **večje učinkovitosti dela vseh pravosodnih organov** iz pristojnosti pravosodne uprave (sodišča, tožilstvo, pravobranilstvo, izvršitelji, notariat, sodni izvedenci, sodni cenilci in tolmači). Ukrepi za povečanje učinkovitosti sodišč, utemeljeni na pristopu »korak za korakom«, bodo sledili tudi cilju zniževanja stroškov delovanja sodnega sistema z znižanjem deleža sodnikov, ob hkratni optimizaciji razmerja med sodniki in sodnim osebjem, da se bodo v največji možni meri zagotovili pogoji za nadaljevanje trenutno še ugodnih trendov zmanjševanja števila nerešenih zadev in zagotavljanju pogojev za skrajšanje rokov sojenja. Predvideva se nadaljevanje ukrepov organizacijske zakonodajne narave v smeri optimiziranja mreže sodišč ter poenostavitve zakonodajnih rešitev, kar bo sodiščem pri iskanju pravičnih in pravičnih rešitev omogočalo hitrejšo odločanje. Dodaten napredek se pričakuje ob širši uporabi t.im. triazne reorganizacije dela sodišč, ki zlasti v gospodarskih zadevah, že daje opazne rezultate²⁰. Prav tako se bodo še naprej izvajali tudi drugi organizacijski načini izravnavanja delovne obremenitve sodišč npr. s pomočjo sodnikov iz manj obremenjenih sodišč na sodiščih, ki imajo presežek nerešenih zadev.

Okrepljeno bo izobraževanje sodnikov, saj je razpisana strategija razvoja človeških virov v sodstvu in pravosodju do leta 2020, ki je v vladni proceduri. **Področje izvršb je dobro digitalizirano**, saj je izvršbo na bančnih računih ali na plači možno izvesti relativno hitro, če ni pritožb, in z majhnimi stroški (50 eur), izvršba na premočninah in nepremičninah pa traja dlje - velikokrat uporabljena zgolj kot sredstvo pritiska na dolžnika. Pripravlja se sprememba zakonodaje, ki bo povečala pristojnosti sodnih pomočnikov in zmanjšala možnost odloga izvršbe, saj to bremeni sistem – taki primeri bodo

²⁰ Gre za koncentracijo reševanja pretežno administrativnih faz sodnih postopkov v okviru posebne triazne pisarne, sodniki pa se potem v posameznih primerih ukvarjajo zgolj z dejansko presojo (*adjudication*) tj. »resničnim« sojenjem.

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

zaključeni, za ponovno aktivacijo postopka bo potrebno ponovno vplačati sodne stroške, na podlagi obstoječih listin, upnik pa bo ohranil svoje mesto v primerjavi z ostalimi upniki.

Ključne naloge za 2014 -2015:

- Povrnitev zaupanja v sodstvo, prikaz delovanja pravne države in ne »zavlačevanja postopkov.«

3.8 Priporočilo 8: UPRAVLJANJE PODJETIJ V DRŽAVNI LASTI IN PRIVATIZACIJA

Priporočilo št. 8

V okviru načrtovane strategije vlade, ki naj bi bila končana do septembra 2013, v skladu z ekonomskimi merili razvrsti sredstva države v ključna in neključna z namenom odprodaje neključnih sredstev. Zagotovi, da bo Slovenski državni holding (SDH) pravočasno popolnoma operacionalen ter prenese lastništvo in upravljanje vseh deležev na SDH, pri tem pa po možnosti izključi tiste, ki so na seznamu za takojšnjo privatizacijo. Zagotovi naj profesionalno upravljanje SDH od samega začetka, pri tem po možnosti vključi mednarodne strokovnjake, in jasno opredeljeno neodvisno (arm's length) razmerje z vpletenimi podjetji. Za ključne deleže razvije strategije, specifične za posamezne sektorje, da bo izboljšala dobičkonosnost in korporativno upravljanje. Uvede obvezen in javno dostopen register imenovanj v upravne odbore in nadzorne svete podjetij v državni lasti z zahtevami po razkritju interesov. Zagotovi, da regulativni okvir spodbuja odprodajo neključnih sredstev države in da postanejo upravne ovire čim manjše.

CILJI:

- sprejem strategije upravljanja podjetij v državni lasti,
- profesionalno vodenje in struktura ter doseganje ciljev SDH,
- izvedba urejene in pregledne privatizacije

Postopki prodaje 15 podjetij, s soglasjem Državnega zbora RS, potekajo v skladu z zastavljeno časovnico. Tako sta bili že izvedeni prodaji Heliosa in Fotone, pri največjih naložbah države iz paketa, to sta Telekom Slovenije in NKBM, pa sta bili podpisani pogodbi s finančnima svetovalcema in se postopka prodaje intenzivno uresničujeta. Pri Aerodromu Ljubljana je bil objavljen poziv za izkaz interesa za nakup večinskega paketa delnic, pri Adria Airways Tehnika pa je bilo na podlagi objavljenega povabila pridobljenih več nezavezujočih ponudb. Družba Elan je v zaključku prodajnega postopka oz. se izvaja usklajevanje kupoprodajne pogodbe. Pri ostalih družbah (Adria Airways, Cinkarna Celje, Unior, Žito, Aero, Paloma, Gospodarsko Razstavišče in Terme Olimia) se postopki izvajajo v skladu s predvideno časovnico. Vsekakor se načrtovani prihodki iz naslova odprodaje premoženja namenjajo izključno za zmanjševanje dolga. V ta namen bodo namenjene kupnine družb, v katerih ima kapitalsko naložbo Republika Slovenija, in sicer so to Adria Airways, Aerodrom Ljubljana, Telekom Slovenije in Nova KBM.

Ključni cilji so ločitev funkcije države kot lastnice kapitalskih naložb od ostalih funkcij države, centralizacija upravljanja vseh naložb Republike Slovenije, z namenom doseganja stabilnega lastništva, zniževanja stroškov upravljanja ter povečanja donosnosti in vrednosti naložb, zmanjšanje možnosti vpliva interesnih in političnih skupin ter korupcijskih tveganj in konfliktov interesov ter upravljanje naložb skladno s slovenskimi in mednarodnimi smernicami dobre prakse in korporativnega upravljanja na splošno. Predlog zakona s samostojnim poglavjem daje velik poudarek ukrepom za krepitev integritete in odgovornosti ter omejevanje tveganj za korupcijo, nasprotje interesov in zlorabo notranjih informacij pri upravljanju naložb države. Pri zagotavljanju transparentnosti pa je treba izpostaviti strokoven in neodvisen postopek imenovanja članov nadzornega sveta, imenovanje uprave

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

s pomočjo mednarodnega razpisa, imenovanje Ekonomsko socialnega strokovnega odbora v SDH in razširitev pristojnosti Računskega sodišča tudi na družbe v posredni lasti.

Za lažje sprejemanje strategije upravljanja naložb so že v samem zakonu navedene in definirane vrste naložb, in sicer so to strateške, pomembne in portfeljske. Strategija bo določala klasifikacijo naložb, opredelitev razvojnih usmeritev in posamezne strateške cilje, ki jih Republika Slovenija želi uresničiti z vsako naložbo, opredeljeno kot strateško. Besedilo strategije se že pripravlja in bo Državnemu zboru predloženo v obravnavo še pred zakonskim rokom treh mesecev od uveljavitve novega zakona o SDH. Strategija bo korak k izboljšanju upravljanja podjetij v državni lasti in tudi podlaga za nadaljnje postopke privatizacije.

Ključne naloge za 2014 -2015:

- Izvedba odobrenih postopkov privatizacije
- Pospešitev sodelovanja DUTB - prestrukturiranje podjetij.
- Operativna strategija upravljanja kapitalskih naložb.

3.9 Priporočilo 9: PRESTRUKTURIRANJE PODJETIJ IN IZBOLJŠANJE POSLOVNEGA OKOLJA

Priporočilo št. 9

Opredeli in začne delo pri odpravi vseh obstoječih pravnih in upravnih ovir za vzdržno prestrukturiranje prezadolženih/premalo kapitaliziranih podjetij, ki so kljub temu sposobna uspešnega poslovanja, s pomočjo tržno usmerjenih rešitev. V tem okviru izvede ukrepe za zagotovitev zadostne delitve bremen v zasebnem sektorju, da bo povečala zasebne naložbe, vključno s tujimi neposrednimi naložbami, in v procesu prestrukturiranja dosegla večjo učinkovitost v podjetjih v težavah. Do septembra 2013 sprejme potreben pravni okvir za izvensodno prestrukturiranje in pri tem zagotovi, da je skladen z obstoječimi določbami o insolventnosti, ter zagotavlja spodbude tako za upnike kot za delničarje, da se bodo odločali za sprejemanje izvensodnih dogovorov o prestrukturiranju. Izboljša izvrševanje postopkov zaradi insolventnosti v gospodarskih družbah in sodne poravnave, vključno s hitrim reševanjem sodnih zadev v zvezi s stečajnimi postopki, ki čakajo na obravnavo, da bo vrednost izterjanih sredstev čim večja in da se bo spodbudilo pravočasno in učinkovito reševanje slabih posojil.

CILJI:

- Izboljšanje poslovnega okolja, institucionalne in administrativne ureditve
- Povečanje domačih in tujih investicij z jasno povezavo na specializacijo
- Izboljšanje dostopa do financiranja za podjetja, prehod iz nepovratnih v povratna sredstva

Slovenija v preteklih letih **ni izkoristila potenciala za neposredne tuje investicije**. Kot glavna ovira se kaže relativna zaprtost slovenskega gospodarstva ter togost poslovnega okolja, predvsem na račun številnih administrativnih in regulatornih ovir. Prvi jasen signal odprtosti je Slovenija že dala s pričetkom novega kroga privatizacije. S tujimi vlaganji Slovenija računa na hitrejši in učinkovitejši dostop do novih tehnologij, poslovnih povezav ter dostop do trgov ter posledično ustvarjanje delovnih mest, ob hkratni krepitvi produktivnosti. Na drugi strani mora izboljšano poslovno okolje povečati privlačnost za tuje investicije in dolgoročno razvojno sodelovanje ter konkurenčnost slovenskih podjetij na tujih trgih, njihovo prisotnost v nabavnih in prodajnih verigah, ter dostop do novih tehnologij in poslovnih modelov, kar bo povečalo dodano vrednost. Za rast gospodarstva je ključno osredotočenje na tista področja, kjer obstajajo primerjalne prednosti v obliki doseženih kompetenc in zmogljivosti, in kjer so zaznane tržne priložnosti, trendi in potenciali za prihodnji razvoj (specializacija).

Slovenija se na ravni EU uvršča med tri države, ki so v zadnjih petih letih pri izvajanju ukrepov za poenostavitev poslovnega okolja najbolj napredovale (z vidika odprave administrativnih bremen).

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

Vendar pa je potrebno vseeno ukrepe preučiti z vidika gospodarstva kot končnega uporabnika (tudi v okviru projekta »STOP birokraciji«) in njegove uporabe. Enotni dokument (projekt vodi Ministrstvo za notranje zadeve), ki zajema 245 konkretnih ukrepov na 16 različnih področjih bo nadgrajen s pomočjo zainteresiranih javnosti. **Izbranih in uresničenih bo 50-100 najbolj perečih ukrepov** (kot npr. znižanje dni za izdajo gradbenega dovoljenja ali poenostavitev vstopnih pogojev za opravljanje dejavnosti).

Poleg razdolževanja podjetij in ustreznih programov prestrukturiranja (povezava na učinkovitost sodne veje oblasti) je lastniško financiranje tudi povezano z nadaljnjo privatizacijo, ki bo skladno s Strategijo upravljanja kapitalskih naložb. **S prenovo insolvenčne zakonodaje so zagotovljeni zakonski pogoji za učinkovitejše finančno prestrukturiranje** sistemsko pomembnih družb in racionalizacijo poslovanja sodišč pri vodenju postopkov zaradi insolventnosti. Pravni okvir za izvensodno prestrukturiranje je skladen z obstoječimi določbami o insolventnosti ter zagotavlja spodbude tako za upnike, kot za delničarje, da se bodo odločali za sprejemanje izvensodnih dogovorov o prestrukturiranju. Posebno pomembna je uvedba preventivnega prestrukturiranja, ki bo omogočil sklepanje sporazumov o finančnem prestrukturiranju velikih in srednjih gospodarskih družb, ki jim insolventnost neposredno grozi, a še niso insolventne. Ob ustreznem pristopu, resnosti in odločevalskem pogumu vseh deležnikov in predvsem lastnikov zagotovili sistemsko razdolžitev slovenskega gospodarstva.

Statistika še ne meri učinkov zadnjih sprememb insolvenčne zakonodaje. Postavili se bodo kazalniki za ocenjevanje uspešnosti novih postopkov predinsolvenčne izvensodne razdolžitve postopke "sistemskih družb" in postavljeni bodo cilji za rezultat merjenja – moralo bi se povečati tudi število uspešnih prisilnih poravnav. Je pa na sodiščih že nekaj primerov (skrajšanih) postopkov poenostavljene prisilne poravnave iz spremembe zakonodaje sredi 2013. V pripravi so tudi enotna načela za prestrukturiranje slovenskega gospodarstva, ki bodo kot enoten nabor orodij v tem procesu uveljavljena tako skozi ukrepe Banke Slovenije kot skozi priporočila Združenja bank Slovenije in gospodarskih organizacij.

Iz državnega proračuna je za 2014 za vse resorje predvideno izplačilo subvencij v višini 406,8 milijonov evrov ter 270 milijonov evrov za leto 2015; več kot polovica le-teh je povezanih s programi EU (med 80 in 90% vseh subvencij se namenja zasebnim podjetjem in zasebnikom; preostalo so subvencije javnim podjetjem (npr. rudniki, SŽ izvajanje potniškega prometa) in javnim raziskovalnim organizacijam). Ambicija je, da se čim več nepovratnih sredstev proračuna (**subvencij) nadomesti z mehanizmi v obliki povratnih virov financiranja** in posledično tudi povratnih sredstev iz državnega proračuna (v letu 2014 ocena med 20-50 mio EUR), ob hkratnem pregledu možnih olajšav, ki jih lahko podjetja že prejmejo na strani aktivne davčne politike. Nepovratni viri financiranja podjetij bodo predvidoma omejeni le na ozke ciljne skupine in specifične namene (začetne faze rasti, delitev tveganja pri zgodnjih fazah raziskav in razvoja).

Za učinkovito, pregledno, predvsem pa usklajeno črpanje in usmerjanje sredstev ESI (Evropski strukturni in investicijski skladi), v delu, ki se nanaša na finančne instrumente, je za Slovenijo smiselna **vzpostavitev enotnega kanala za finančne instrumente** v obliki sklada skladov v skladu z Uredbo EK 1303/2013. Kjer je to izvedljivo se bodo ukrepi iz operativnih programov izvajali preko v finančnih instrumentov (to so povratne oblike pomoči v obliki kreditov, jamstev, kapitalskih vložkov...). Finančne instrumente je pod enakimi pogoji mogoče kombinirati z nepovratnimi sredstvi, (kot npr. subvencija obrestne mere in ostalimi subvencijami,...). Finančne instrumente bodo izvajali finančni posredniki (banka, sklad, investicijski skladi, ...) Nekateri ukrepi, kjer to zahteva vsebina (subvencije, štipendije, nove dejavnosti,...), se bodo še vedno izvajali v nepovratnih oblikah. Ti bi se izvajali preko ministrstev, agencij oziroma ostalih partnerskih institucij. Program dela sklada skladov:

- izhaja iz Operativnih programov za črpanje evropskih sredstev in dokumentov povezanih z izvajanjem le-teh (GAP analize, pametne specializacije...) ter drugih nacionalnih strateških programov,

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

- program določa za izvajalce finančne posrednike,
- v okviru sklada skladov se lahko prerazporeja sredstva med izvajalci in/ali instrumenti (glede na ugotovljeno vrzel financiranja, realizacijo, ...).

Ključne naloge za 2014 -2015:

- Preusmeritev na povratne vire financiranje, zmanjšanje subvencij.
- Izboljšano poslovno okolje.
- Razdolževanje podjetij.
- Prestrukturiranje podjetij.
- Učinkovito sodstvo.
- Prepoznano zmanjšanje administrativnih bremen in izboljšano poslovno okolje.

4. NAPREDEK PRI DOSEGANJU GLAVNIH CILJEV STRATEGIJE EU2020

Evropa 2020 je desetletna strategija gospodarske rasti Evropske unije. Strategija se loteva pomanjkljivosti modela gospodarske rasti in ustvarja pogoje za razvoj, ki bo temeljil na pametnih tehnologijah, trajnostni naravnosti in socialni vključenosti. Evropska unija je tako postavila pet ključnih ciljev, ki konkretnije opredeljujejo naloge in jih je treba uresničiti do konca desetletja, in sicer v zvezi z zaposlovanjem, izobraževanjem, raziskavami in inovacijami, socialno vključenostjo in zmanjševanjem revščine ter podnebni spremembami in energijo. Tudi Slovenija je sprejela te cilje, spodaj so opisani le ključni ukrepi za njihovo doseganje.

4.1 Cilji na področju zaposlovanja 2020

Tabela: Prispevek Slovenije k doseganju ciljev Strategije EU 2020

Cilji EU 2020	Cilj Slovenija 2020	Trenutno stanje v Sloveniji
75% stopnja zaposlenosti žensk in moških v starosti od 20-64 let	75 %	68,3% (2012)

Ukrepi aktivne politike zaposlovanja (APZ)

Glede na sprejete spremembe proračuna RS 2014 bo v okviru spremembe načrta APZ za leti 2013 in 2014 za izvajanje ukrepov APZ namenjenih skupaj 198.7 mio EUR. Okvir razpoložljivih sredstev je določen za izvajanje programov in aktivnosti v okviru petih ukrepov APZ (usposabljanje in izobraževanje, nadomeščanje na delovnem mestu in delitev delovnega mesta, spodbude za zaposlovanje, kreiranje delovnih mest, spodbujanje samozaposlovanja).

Jamstvo za mlade

S sprejetjem Jamstva za mlade Slovenija jamči, da »bo vsaki mladi osebi v starosti od 15 do 29 let ponujena zaposlitev (tudi s pripravništvom), usposabljanje na delovnem mestu, vključitev v formalno izobraževanje ali krajšo obliko institucionalnega ali praktičnega usposabljanja v štirih mesecih po prijavi v evidenco brezposelnih oseb pri Zavodu RS za zaposlovanje«. Brezposelnim bodo ukrepi na voljo takoj po nastanku brezposelnosti (prijava na Zavod RS za zaposlovanje) in se bodo krepili tekom njihove brezposelnosti ter se prilagajali potrebam specifičnih posameznih ciljnih skupin mladih. Poleg ukrepov, ki so namenjeni brezposelnim mladim, pa izvedbeni načrt vključuje tudi vrsto preventivnih ukrepov, namenjenih šolajoči mladini na vseh ravneh izobraževanja. Ključni ukrepi so povezani z boljšim napovedovanjem bodočih potreb na trgu dela, večji dostopnosti vseživljenjske kariere orientacije na vseh ravneh izobraževanja s ciljem, da bi se več mladih odločalo za poklice, kjer je zaposlitev bolj dostopna; več je povezovanja med izobraževanjem in trgom dela, kar je eden večjih problemov pri zaposlovanju mladih. V veljavnem proračunu je za ta namen v letu 2014 načrtovanih 60 mio EUR, v letu 2015 pa 70 mio EUR.

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju trga dela

Za zmanjšanje strukturne brezposelnosti Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju trga dela omejuje ciljno skupino brezposelnih oseb za vključitev v javna dela. Le na dolgotrajno brezposelne osebe (t.j. osebe, ki so več kot eno leto neprekinjeno prijavljene v evidenci brezposelnih oseb in ki kot takšne predstavljajo velik strukturni problem), s čimer bo zagotovljena njihova ponovna delovna in socialna vključenost na trg dela. Na letni ravni je načrtovanih 30 mio EUR in 4.300 posameznikov, ki bi bili vključeni v javna dela.

Spodbude na področju zaposlovanja mladih

Delodajalec, ki v času veljavnosti zakona, stalno zaposli brezposelno osebo, ki je mlajša od 30 let in ki je bila registrirana kot brezposelna oseba najmanj en mesec, je v celoti oproščen plačila prispevkov delodajalca (prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje prispevki za zdravstveno zavarovanje, zavarovanja za starševsko varstvo in zavarovanje za primer brezposelnosti), v prvih dveh letih zaposlitve. Na podlagi omenjenih spodbud, se bo omogočilo 25.000 novih delovnih mest na leto, na podlagi tega se bodo zmanjšali izdatki za nadomestila za brezposelnost in denarne socialne pomoči v višini 4 mio EUR in povečali prihodki od dohodnine in prispevkov v višini 10,6 mio EUR.

4.2 Cilji na področju raziskav in razvoja 2020

Tabela: Prispevek Slovenije k doseganju ciljev Strategije EU 2020

Cilji EU 2020	Cilj Slovenija 2020	Trenutno stanje v Sloveniji
Skupne javne in zasebne naložbe v višini 3% BDP v raziskave in razvoj	3 %	2,8 % (2012)

Nadaljnje pospeševanje področja raziskav in razvoja (R&R)

V skladu s strateškim EU pristopom Slovenija v sklopu programskih dokumentov za črpanje skladov SSO sprejema nacionalno strategijo pametne specializacije, v kateri bodo opredeljena ključna prednostna področja, v katera bo Slovenija vložila sredstva iz strukturnih skladov, oblikovana bo enoten institucionalni okvir za usmerjanje podpor (t.i. policy mix) in s tem integriran pristop k izvajanju podpornih instrumentov za izvajanje industrijske in inovacijske politike. Načrtuje se stabilno ohranitev sredstev v proračunu za področje R&R (v letu 2014 se predvideva dodatnih 16 mio EUR), medtem ko se na drugi strani načrtuje povečanje sinergij med različnimi viri (Obzorje 2020, strukturni skladi, nacionalni skladi). Sodelujemo v številnih novih ERA-NET projektih in hkrati sodelujemo že pri obstoječih projektih (z letnim zneskom približno 2 mio EUR). Nadaljevalo se bo z aktivnim sodelovanjem v dveh skupnih programskih pobudah (JPI) in EMRP. Sledimo državnemu načrtu na področju raziskovalnih infrastruktur in aktivno sodelujemo pri vzpostavljanju ERIC (Konzorcij evropske raziskovalne infrastrukture) infrastrukturnih dejavnosti.

Aktivno sodelovanje pri gradnji centra FAIR (mednarodna organizacija za raziskave z antioprotoni in ioni v Evropi)

Nadaljevali s podporo konzorcija 15 slovenskih visokotehnoloških podjetij, ki razvija opremo za center FAIR. Napredek pri delu je pod nadzorom FAIR centralnega menedžmenta in po predložitvi potrdila o ustreznosti dela, bodo načrtovani viri prenešeni na konzorcij. V letu 2012 je porabljenih 0,8 mio EUR, medtem ko se zaradi intenzivnosti dela načrtuje povečanje naložbe do 2,1 mio EUR.

Slovenska industrijska politika (SIP)

Namen Slovenske industrijske politike (SIP) je postaviti prioritete razvoja industrije in gospodarstva za čas naslednje finančne perspektive 2014-2020. SIP postavlja usmeritve, ki že vsebujejo nabor ukrepov za povečanje konkurenčnosti poslovnega okolja, za krepitev podjetništva in inovacijske sposobnosti gospodarstva, za učinkovit odgovor na družbene izzive ter aktivnosti za trajnostni razvoj industrije.

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

Vizija SIP je, da bo preko izboljšanja poslovnega okolja, podpore podjetništvu in inovacijam ter preko razvoja perspektivnih tehnoloških in industrijskih področij, ki odgovarjajo na družbene izzive, ustvarila pogoje za kontinuirano prestrukturiranje obstoječe industrije v energetske, materialne, okoljske in družbene učinkovite industrije znanja in inovativnosti za nova, trajnejša in kvalitetnejša delovna mesta ter večjo vpetost v mednarodne tokove poslovanja. To je tudi glavni cilj SIP, ki se odraža v zvišanju dodane vrednosti na zaposlenega (produktivnosti) in povečanju števila delovnih mest za visoko izobražene in poklicno usposobljene kadre vseh generacij.

4.3 Cilji na področju zmanjševanja emisij toplogrednih plinov

Tabela: Prispevek Slovenije k doseganju ciljev Strategije EU 2020

Cilji EU 2020 za trajnostno rast	Cilj Slovenija 2020	Trenutno stanje v Sloveniji
20 % manj izpustov toplogrednih plinov		emisije v ne-ETS sektorju 11,5 (2012)

Izvedba obstoječih akcijskih načrtov in ukrepov

Za izvajanje nacionalnega akcijskega načrta za obnovljive vire energije 2010-2020 in za nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost so bila namenjena sredstva državnega proračuna, ki izhajajo iz trgovanja z emisijami (ETS) za energetske učinkovitost in ukrepov trgovanja obnovljivih virov energije (RES). Tako se v letih 2014 in 2015 pričakuje cca. 10 mio EUR prihodkov.

Priprava akcijskega načrta 2013 +

Priprava ukrepov nacionalnega akcijskega načrta za zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov (TGP) za obdobje 2013-2020, ki bo ciljalo na zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v sektorju za trgovanje z emisijami (ETS).

4.4 Cilj na področju obnovljivih virov energije

Tabela: Prispevek Slovenije k doseganju ciljev Strategije EU 2020

Cilji EU 2020 za trajnostno rast	Cilj Slovenija 2020	Trenutno stanje v Sloveniji
20 % delež obnovljivih virov energije v končni porabi	25 % delež obnovljivih virov energije v končni porabi	20,2 % (2012)

Ogrevanje na biomaso

Za 17 projektov za področno ogrevanje z biomaso (BDH) je predvidenih okrog 11 mio EUR. Nove sheme bodo na voljo po odobritvi državne pomoči. Prav tako bodo na voljo tudi dodatni projekti za ponovno investiranje ali razširitvijo obstoječih področnih ogrevanj z biomaso.

Energetski zakon

Glavni cilji zakona je na novo urediti skupna pravila notranjega trga z elektriko in zemeljskim plinom, pa tudi predpisati pravila za ločevanje in certificiranje operaterja prenosnega sistema za elektriko ter pravno in funkcionalno ločevanje operaterjev prenosnih sistemov zemeljskega plina (v skladu s prenosom 10 EU direktiv). Prav tako se uredili pravila za delovanje sistemskih operaterjev in notranjega trga z elektriko in zemeljskim plinom v skladu z določili tretjega energetskega svežnja tako, da se krepijo konkurenca na tem trgu, pravice potrošnikov – odjemalcev, hkrati pa povečuje zanesljivost oskrbe z elektriko in zemeljskim plinom. Zaradi zagotavljanja bolj dolgoročno vzdržne podpirne sheme za električno energijo iz obnovljivih virov, ali iz soproizvodnje z visokim izkoristkom, je potrebno dati Vladi RS večja pooblastila pri odločanju o tem, katere tehnologije in v kakšnem obsegu se bodo spodbujale, da se zasleduje cilje akcijskih načrtov za OVE in URE. Osnovni cilj urejanja področja distribucije toplote in drugih energetskih plinov je zagotavljanje zanesljive in varne

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

oskrbe s toploto (in hladom) in drugimi energetske plini iz zaključenih omrežij. Izvajanje distribucije toplote in drugih energetskih plinov je načeloma izbirna gospodarska javna služba in kot taka v domeni samoupravne lokalne skupnosti oziroma občine. Cilj urejanja v tem zakonu je zakonodajni okvir za urejanje gospodarske javne službe in določanje postopka odločanja v primerih ko takšna oblika ni optimalna in se občina odloči oziroma dovoli izvajanje distribucije v t.i. tržni distribuciji.

4.5 Nacionalni cilj povečanja energetske učinkovitosti

Tabela: Prispevek Slovenije k doseganju ciljev Strategije EU 2020

Cilji EU 2020 za trajnostno rast	Cilj Slovenija 2020	Trenutno stanje v Sloveniji
20 % povečanje energetske učinkovitosti		Dosežen vmesni cilj za 2010: 2,5 % prihranka končne energije po Direktivi 2006/32/ES o učinkovitosti rabe končne energije 4,9 % (2012)

E-energetski register uspešnosti

Vzpostavitev elektronskega registra (s pomočjo strokovnjakov za izdajanje dovoljenj).

Energetska obnova

25 različnih projektov za energetske obnove stavb (javne razsvetljave, prizadevanje za povečanje učinkovitosti rabe), v znesku 4,2 mio EUR. 26 mio EUR za varčevanje z energijo v zasebnih institucijah, blokih. 160 projektov v javnih zavodih (vrtci, občinske zgradbe) v višini 56,7 mio EUR.

4.6 Cilji na področju predčasnega opuščanja izobraževanja

Tabela: Prispevek Slovenije k doseganju ciljev Strategije EU 2020

Cilji EU 2020 za trajnostno rast	Cilj Slovenija 2020	Trenutno stanje v Sloveniji
Manj kot 10% mladih, ki opustijo šolanje	5%	4,4 % (2012) 4,3 % (2013)

Spremembe zakona o osnovni šoli

Uvedba novih predmetov, osredotočenih na razvoj posebnih interesov in sposobnosti med osnovnošolci, s ciljem izboljšanja njihovih sposobnosti prilagajanja zahtevam na trgu dela. Sprememba zakona o osnovni šoli predvideva priložnost za učenje drugega tujega jezika in zagotovilo višje kakovosti znanja.

Povezovanje podjetniškega okolja z izobraževalnim sistemom

Nadaljnje spodbujanje medpodjetniških izobraževalnih centrov (17 centrov, končni cilj je zbrati 20% prihodkov na trgu), da bo ustrezalo povpraševanju po usposabljanju na trgu dela.

PUM projekt

Mlade, ki so opustili šolanje (osipniki), se spodbuja za vključitev v Projektno učenje mladih -PUM, ki se v Sloveniji izvaja že vrsto let in dosega odlične učinke. PUM je javnoveljavni program neformalnega izobraževanja in se izvaja z namenom, da mladim, ki so brez izobrazbe, poklica in zaposlitve, pomaga pri preseganju socialne osamelosti in jih spodbudi k nadaljevanju šolanja, kjer pa to ni mogoče, spodbuja pridobivanje veščin, ki olajšajo pot do zaposlitve. S pomočjo mentorjev mladi rešujejo tudi težave, ki so pripomogle k temu, da so opustili šolanje (odnosi v družini, slaba samopodoba, odvisnosti, socialne stiske, itd.). Za ta namen je tako v letu 2014, kot tudi v letu 2015 načrtovanih 1,44 mio EUR.

4.7 Nacionalni cilj za terciarno izobraževanje

Tabela: Prispevek Slovenije k doseganju ciljev Strategije EU 2020

Cilji EU 2020 za trajnostno rast	Cilj Slovenija 2020	Trenutno stanje v Sloveniji
----------------------------------	---------------------	-----------------------------

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

Vsaj 40% oseb med 30 in 34. letom naj bi imelo visokošolsko izobrazbo(alii enakovredno)	40 %	39,2 (2012) 39,6 (2013)
---	------	----------------------------

Ustanovljen e-VŠ (elektronsko visokošolsko izobraževanje), informacijski sistem

Da bi se izognili fiktivnim univerzitetnim vpisom je bila v juliju 2013 aktivirana e-prijava za vpis. Za leti 2013 in 2014 se načrtuje dokončanje funkcionalnosti z modulom na izbirnem univerzitetnem postopku.

Bolonjski sistem

V letu 2013 je zaključila šolanje prva generacija študentov, ki so dokončali petletni študij bolonjskega programa; za delovanje univerze (za dodatno peto leto v visokem šolstvu), bo v letu 2014 dodeljenih 6,1 mio EUR.

Priprava novega zakona o visokem šolstvu

Povečanje sredstev za visoko šolstvo za 2% letno v času gospodarske rasti, odprava koncesij za visoko šolstvo, v kolikor se programi že izvajajo v javnih zavodih, prizadevanja za bolj raziskovalno osredotočenost univerz.

4.8 Nacionalni cilji na področju socialne šibkosti

Tabela: Prispevek Slovenije k doseganju ciljev Strategije EU 2020

Cilji EU 2020 za trajnostno rast	Cilj Slovenija 2020	Trenutno stanje v Sloveniji
Vsaj 20 milijonov manj revnih in socialno izključenih	zmanjšanje števila za 40.000	392.000 (2012)

Zakon o štipendiranju

Zakon o štipendiranju zagotavlja štipendije za dijake in štipendije za poklice, ki primanjkujejo na trgu dela, predvideva se za 18 mio EUR več sredstev za štipendije v letu 2014 kot v letu 2013. S spremembo obeh zakonov tako na področju upravičenosti do prejetja javnih sredstev, kot tudi koristi socialne varnosti, se bo izboljšal položaj tistih, ki so socialno najbolj ogroženi (kot na primer družina z enim staršem in družine s tremi ali več otroki), kar bo omogočilo bolj ustrezne socialne pogoje. Predvideva se za 10 mio EUR več sredstev za štipendije v letu 2014 kot v letu 2013.

5. DRUGI REFORMNI UKREPI IN ČRANJE EU STRUKTURNIH SKLADOV

Slovenija bo v obdobju **2014-2020 razpolagala z okvirno 3,255 milijarde evrov** iz skladov Evropske kohezijske politike, od česar Kohezijskega sklada 1,1 mrd EUR; 159,8 milijonov evrov namenjenih Instrumentom za povezovanje Evrope – CEF (za področje prometa); 9,2 milijonov evrov za Pobudo za zaposlovanje mladih (YEI), 64 milijonov evrov za programe Evropskega Teritorialnega Sodelovanja (ETS) ter 21 milijonov evrov sredstev iz Sklada za evropsko pomoč najbolj ogroženim. Skupaj sredstva za Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) in Evropski socialni sklad (ESS) so bila razdeljena med obema kohezijskima regijama, na podlagi enotne EU metodologije. Vzhodni Sloveniji bo tako skupaj za ESRR in ESS pripadalo približno 1,2 mrd EUR, Zahodni Sloveniji pa približno 850 mio EUR.

Slovenija pripravlja za črpanje sredstev iz vseh strukturnih skladov Kohezijske politike (ESRR, ESS) ter Kohezijskega sklada (KS) **en Operativni program kot prispevek k uresničevanju Strategije Unije za pametno, trajnostno in vključujočo rast**. Operativni program bo pokrival obe kohezijski regiji: vzhodna Slovenija in zahodna Slovenija; vključeval bo tudi posebno prednostno os za Pobudo za zaposlovanje mladih. Za črpanje sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) Slovenija pripravlja Program razvoja podeželja RS 2014–2020. Za celotno programsko obdobje 2014-2020 bo Sloveniji na razpolago 837,8 milijonov evrov. Slovenija posebej pripravlja tudi

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji v obdobju 2014-2020 in Operativni program za izvajanje sklada za evropsko pomoč najbolj ogroženim.

Izvajanje finančne perspektive 2014-2020 bo temeljilo na:

- **Centralni koordinaciji evropskih kohezijskih sredstev in razvojnih politik**, tako bo **Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko** (ustanovljena dne 1.3.2014) v okviru svojih pristojnosti sodelovala pri pripravi razvojnih dokumentov Republike Slovenije, razvojnih politik in politike konkurenčnosti ter usklajenost njihovega izvajanja in metodološke povezave razvojnih politik, s ciljno usmerjenim proračunom. Vlada bo morala zagotoviti sistem za koordiniranje vseh organov upravljanja na vladni ravni v podporo zagotavljanju sinergij in komplementarne rabe sredstev skladov SSO ki se izvajajo v Sloveniji posredno (ESRR, ESS, KS, EKSRP, ESPR, Pobuda za zaposlovanje mladih, Sklad za zunanje meje, Evropski sklad za vključevanje državljanov tretjih držav, Evropski sklad za vračanje in Evropski sklad za begunce ipd.) in ki jih izvaja neposredno Evropska komisija preko nacionalnih kontaktnih točk (Obzorje 2020, Ustvarjalna Evropa, Erasmus, LIFE, ipd).
- Centralnem upravljanju s sredstvi kohezijske politike za doseganje **večje preglednosti, hitrejšega ukrepanja v primeru zastojev ali nepravilnosti ter uspešnejše prilagajanje** glede na doseganje ciljev zastavljenih v programskih dokumentih za izvajanje
- **Enotnem sistemu upravljanja, izvajanja, spremljanja in vrednotenja.**
- Identifikaciji **komplementarnosti in sinergij z drugimi nacionalnimi in EU instrumenti** bo identificirana ob oblikovanju vsebin v okviru razvojnih in investicijskih prioritet programov.
- Prehodu na **elektronsko podprto storitev javnih razpisov (e-razpisi) in javnega naročanja (e-naročanje).**
- **Temeljitejši sistem nadzora**
- Mehanizmu za podporo upravičencem na način, da bodo upravičenci in kandidati na razpise za sredstva pridobivali na **eni kontaktni točki, ki bo informacijsko podprta tudi skozi mehanizem e-upravljanja.** Centralna informacijska točka bo vzpostavljena v obliki ustrezno oblikovane spletne strani za interaktivno komunikacijo in izmenjavo informacij, kot tudi v obliki informacijskega središča za pomoč in podporo upravičencem oziroma potencialnim prijaviteljem.

Tematski cilj 1: Krepitev raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij

Vlaganja v raziskave in tehnološki razvoj so ključni dejavnik za boljšo konkurenčno sposobnost in za vzpostavitev inovativnega okolja države. Povečanje inovacijske sposobnosti je pomembno tudi za doseganje večje učinkovitosti, kakovosti in boljše dostopnost javnih storitev.

Investicijska področja, opredeljena v Partnerskem sporazumu (različica 28.3.2014)

- Izboljšanje infrastrukture za raziskave in inovacije ter zmogljivosti za razvoj odličnosti v raziskavah in inovacijah ter promocija kompetenčnih centrov, zlasti tistih v evropskem interesu.
- Spodbujanje naložb podjetij v inovacije in raziskave ter vzpostavljanjem povezav in sinergij med podjetji, centri za raziskave in razvoj in visokošolskim izobraževanjem.

Tematski cilj 2: Izboljšanje dostopa do informacijsko-komunikacijskih tehnologij ter povečanje njihove uporabe in kakovosti

Slovenija po razvitosti informacijske družbe glede na ostale članice EU že več kot desetletje vztrajno nazaduje, kar se negativno odraža tudi na drugih razvojnih področjih. Slovenija se je v preteklosti premalo zavedala pomena informacijsko-komunikacijskih tehnologij (IKT) in je zato bistveno premalo vlagala v razvoj informacijske družbe, medtem ko so ostale evropske države vanj vlagale več in bolj sistematično.

Investicijska področja, opredeljena v Partnerskem sporazumu (različica 28.3.2014)

- Razvoj širokopasovne infrastrukture na območjih belih lis

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

Tematski cilj 3: Povečanje konkurenčnosti MSP, kmetijskega sektorja (za EKSRP) ter sektorja ribištva in akvakulture (za ESPR)

Spodbujanje in razvoj podjetniške aktivnosti ter posledično krepitev konkurenčnosti podjetij je ključnega pomena za rast in gospodarski razvoj Slovenije. V ta namen je treba oblikovati ustrezne pogoje za financiranje podjetniške dejavnosti ter vzpostaviti dobro poslovno in podporno okolje za obstoječa in novonastala podjetja. Za rast in konkurenčnost Slovenije pa je pomembna tudi izvozna sposobnost podjetij z ustvarjeno visoko dodano vrednostjo.

Investicijska področja, opredeljena v Partnerskem sporazumu (različica 28.3.2014)

- Spodbujanje podjetništva, zlasti z omogočanjem lažje gospodarske uporabe novih idej in spodbujanjem ustanavljanja novih podjetij.
- Razvoj in izvajanje novih poslovnih modelov za MSP, zlasti za internacionalizacijo.

Tematski cilj 4: Podpora prehodu na gospodarstvo z nizkimi emisijami ogljika v vseh sektorjih

Prehod Slovenije v nizkoogljico družbo, ob sočasnem zasledovanju ciljev zanesljivosti in konkurenčnosti, zahteva bistvene spremembe pri ravnanju z energijo. Celosten prehod na nizkoogljico gospodarstvo mora združevati ukrepe za učinkovito rabo energije, izrabo obnovljivih virov energije in razvoj aktivnih omrežij za distribucijo električne energije ter ukrepe uveljavljanja trajnostne mobilnosti. V okviru tega tematskega cilja bodo pomembne tudi naložbe v večjo energetske učinkovitost kmetijskih gospodarstev in živilsko-predelovalnih obratov, ključno vlogo pri spodbujanju rabe OVE pa imata tudi kmetijska in gozdna biomasa.

Investicijska področja, opredeljena v Partnerskem sporazumu (različica 28.3.2014)

- Podpora energetske učinkovitosti in uporabi obnovljivih virov energije v javni infrastrukturi, vključno v javnih stavbah in stanovanjskem sektorju.
- Spodbujanje proizvodnje in distribucije obnovljivih virov energije.
- Razvoj in izvedba pametnih distribucijskih sistemov z nizkimi in srednjimi napetostmi.
- Spodbujanje nizkoogljicnih strategij za vse vrste območij, zlasti za urbana območja, vključno s spodbujanjem trajnostne mobilnosti v mestih in prilagoditvenimi ukrepi za blažitev podnebnih sprememb.

Tematski cilj 5: Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter preprečevanja in obvladovanja tveganj

Slovenijo zaradi lege na stičišču podnebnih pasov in reliefnih enot ogrožajo različne naravne nesreče in ekstremni dogodki. Tudi zaradi podnebnih sprememb se soočamo z vedno bolj pogostimi in uničujočimi naravnimi nesrečami in velikimi škodami. V prvem poročilu Evropski komisiji²¹ o napredku na področju izdelav ocen tveganja v letu 2012 je bilo v RS obravnavanih 13 tveganj za nesreče. Iz poročila je razvidno, da za RS največja tveganja predstavljajo predvsem potresi in poplave. Statistika škodnih dogodkov v obdobju 2005 – 2008 kaže, da so največje škode povezane z vremenskimi pojavi (SURS, 2013²²). Neurja se pojavljajo po vsej državi, najbolj uničujoča so v severovzhodnem delu, požari v naravi pa najbolj ogrožajo submediteranski jugozahodni del države. Podnebne spremembe se v Sloveniji odražajo tudi na sektorjih kmetijstva in gozdarstva, ki se morata temu ustrezno prilagoditi.

Investicijska področja, opredeljena v Partnerskem sporazumu (različica 28.3.2014)

- Podpora namenskim naložbam za prilagajanje podnebnim spremembam

²¹ Revised Progress Report on Disaster Risk Assessment of the Republic of Slovenia, Administration of the Republic of Slovenia for Civil protection and Disaster relief, 2012.

²² http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=2708901S&ti=&path=../Database/Okolje/27_okolje/05_Nesrece/27089_ocenjena_skoda/&lang=2

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

Tematski cilj 6: Ohranjanje in varstvo okolja in spodbujanje učinkovite rabe virov

Odgovorna in trajnostna raba virov in ohranjene biotske raznovrstnosti so pogoji za zagotavljanje kakovosti življenja in bivanja ter nadaljnji gospodarski razvoj.

Investicijska področja, opredeljena v Partnerskem sporazumu (različica 28.3.2014)

- Obravnava znatnih potreb po naložbah v sektor odpadkov za izpolnitev zahtev okoljske zakonodaje.
- Obravnava znatnih potreb po naložbah v vodni sektor za izpolnitev zahtev okoljske zakonodaje.
- Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in tal ter spodbujanje ekosistemskih storitev, vključno z omrežjem NATURA 2000 in zelenimi infrastrukturami.

Tematski cilj 7: spodbujanje trajnostnega prometa in odprava ozkih grl v ključnih omrežnih infrastrukturah

Promet je glede na geostrateški položaj Slovenije pomemben dejavnik gospodarskega razvoja. Za učinkovito delovanje notranjega trga ter uveljavitev Slovenije na globalnem trgu sta nujni kakovost in učinkovitost prometnega sistema. Slovenija sledi zahtevam evropske prometne politike še posebej pri vzpostavitvi vseevropskega omrežja.

Investicijska področja, opredeljena v Partnerskem sporazumu (različica 28.3.2014)

- Razvoj celostnega, visokokakovostnega in interoperabilnega železniškega sistema.
- Izboljšanje regionalne mobilnosti s povezovanjem sekundarnih in terciarnih prometnih vozlov z infrastrukturo TEN-T.
- Podpiranje multimodalnega enotnega evropskega prometnega območja z vlaganjem v vseevropsko prometno omrežje (TEN-T) (KS).

Tematski cilj 8: Spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja in mobilnosti delovne sile

Potencial za doseganje višje delovne aktivnosti in nižje brezposelnosti je v mladih in starejših ter manj usposobljenih in dolgotrajno brezposelnih. Identificirane ciljne skupine so skladne z analizami EK (Commission Position Paper). Pričakovana rezultata ukrepov tematskega cilja sta predvsem učinkovitejše vključevanje ciljnih skupin v ukrepe na trgu dela²³ in učinkovitejše storitve na trgu dela, ki bodo pozitivno vplivale na zaposlenost oz. stopnjo zaposlenosti. Aktivacija navedenih ključnih ciljnih skupin lahko ob uspešnih ukrepih spodbudi približevanje cilju EU 2020 75 % stopnje zaposlenosti do leta 2020. K večji stopnji zaposlenosti lahko prispeva tudi diverzifikacija dejavnosti v sektorju kmetijstva in ribištva ter spodbujanje akvakulture.

Investicijska področja, opredeljena v Partnerskem sporazumu (različica 28.3.2014)

- Dostop do delovnih mest za iskalce zaposlitve in neaktivne osebe, vključno z dolgotrajno brezposelnimi in osebami, ki so oddaljene od trga dela, tudi preko lokalnih pobud za zaposlovanje in spodbujanje mobilnosti delavcev.
- Trajnostno vključevanje mladih na trg dela, predvsem tistih, ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposablajo, vključno z mladimi, ki so izpostavljeni socialni izključenosti, in mladimi iz marginaliziranih skupnosti, vključno prek izvajanja jamstva za mlade.
- Prilaganje delavcev, podjetij in podjetnikov na spremembe.

---

²³ Merjen z odlivom brezposelnih v zaposlitev po koncu trajanja ukrepov in po šestih mesecih.

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

Tematski cilj 9: Spodbujanje socialnega vključevanja ter boj proti revščini in kakršni koli diskriminaciji

Temeljni strateški razvojni dokument s področja socialnega varstva v Sloveniji, aprila 2013 sprejeti Nacionalni program socialnega varstva,²⁴ ugotavlja, da se je v zadnjih letih v Sloveniji socialna problematika zaostрила, predvsem kot posledica že nekaj let trajajoče gospodarske krize, visoke brezposelnosti in majhnih možnosti novega zaposlovanja ter na splošno nižjih dohodkov v populaciji. Spodbujanje socialnega vključevanja in boja proti revščini bo zato eden ključnih tematskih ciljev, ki bo pripomogel k lajšanju posledic krize in doseganju ciljev Strategije EU 2020 za vključujočo rast.

Investicijska področja, opredeljena v Partnerskem sporazumu (različica 28.3.2014)

- Aktivno vključevanje, vključno s spodbujanjem enakih možnosti in dejavnega sodelovanja ter izboljšanje zaposljivosti.
- Spodbujanje razpoložljivosti cenovno dostopnih, trajnostnih in visoko kakovostnih storitev, vključno z zdravstvenimi in socialnimi storitvami splošnega pomena.
- Vlaganje v zdravstveno in socialno infrastrukturo, ki prispeva k razvoju na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, zmanjšanju neenakosti pri zdravstvenem statusu, spodbujanju socialne vključenosti z dostopom do družbenih, kulturnih in rekreacijskih storitev ter prehodom iz institucionalnih storitev na skupnostne oblike storitev.
- Spodbujanje socialnega podjetništva in poklicnega vključevanja v socialna podjetja ter socialnega in solidarnega gospodarstva, da bi vsem olajšali dostop do zaposlitve.

Tematski cilj 10: Vlaganje v izobraževanje, usposabljanje in poklicno usposabljanje za spretnosti ter vseživljenjsko učenje

Znanje je v sodobni družbi ključni dejavnik osebnega in družbenega razvoja, zato je potrebno vlagati v izobraževanje in usposobljenost ljudi ter zagotoviti temu primerno podporno okolje. Izobraževalni sistem se mora hitro odzvati na družbene trende ter potrebe na trgu dela. Slovenija se dejavno vključuje v globalizacijske tokove, v katerih razvoj in napredek razvitih družb temeljita na znanju in na ustvarjanju novega znanja. Slovenija zasleduje tudi cilje, opredeljene v Strategiji Evropa 2020, v kateri pa sta za izobraževanje in usposabljanje še posebej pomembni tudi dve izmed predlaganih vodilnih pobud, in sicer pobuda Mladi in mobilnost ter pobuda Program za nova znanja in spretnosti za nova delovna mesta.

Investicijska področja, opredeljena v Partnerskem sporazumu (različica 28.3.2014)

- Krepitev enake dostopnosti vseživljenjskega učenja za vse starostne skupine v formalnem, neformalnem in priložnostnem okolju, izpopolnjevanje znanj, spretnosti in kompetenc delovne sile ter spodbujanje prožnih možnosti učenja, vključno s poklicnim usmerjanjem in validiranjem pridobljenih kompetenc.
- Izboljšanje odzivnosti sistemov izobraževanja in usposabljanja na potrebe trga dela, lažji prehod iz izobraževanja v zaposlitev ter okrepljeni in kakovostnejši sistemi poklicnega izobraževanja in usposabljanja, vključno prek mehanizmov za napovedovanje potreb po veččinah, prilagoditvijo učnih načrtov ter oblikovanjem in razvojem sistemov za učenje na delovnem mestu, vključno z dualnimi učnimi sistemi in vajeniškimi programi.
- Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti ter dostopa do terciarnega in enakovrednega izobraževanja za višjo stopnjo udeležbe in uspešnega zaključka izobraževanja, predvsem za prikrajsane skupine.

---

²⁴ Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013-2020, Uradni list RS, št. 39/2013

OSNUTEK ZA RAZPRAVO

Tematski cilj 11: Izboljšanje institucionalne zmogljivosti javnih organov in zainteresiranih strani ter prispevanje k učinkoviti javni upravi

Zagotavljanje pravne države, ki temelji na vladavini prava, je predpogoj za delovanje vseh sistemov države, kakor tudi njenih družbenih podsistemov, zlasti pa gospodarstva. Temelji zaupanja v državo izhajajo iz odgovornega in preglednega delovanja državnih organov ter organov širše javne uprave. Pravosodni sistem ima ključen nacionalni in strateški pomen pri varstvu pravic državljanov, gospodarskega razvoja in blaginje.

Država mora zagotavljati izvajanje oblasti in zagotavljati javne storitve oziroma javne dobrine državljanom oziroma svojim prebivalcem, in sicer praviloma vsem pod enakimi pogoji in na enako dostopen način. Odličnost izvajanja funkcije države oziroma javnega upravljanja je zaveza, ki vpliva na razvoj demokratičnih procesov v družbi, gospodarsko rast in socialno kohezijo vseh njenih prebivalcev.

Investicijska področja, opredeljena v Partnerskem sporazumu (*različica 28.3.2014*)

- Naložbe v institucionalne zmogljivosti ter v učinkovitost javne uprave in javnih storitev za zagotovitev reform, boljše zakonodaje in dobrega upravljanja.
- Razvoj ugodnega systemskega okolja za spodbujanje krepitve zmogljivosti in dviga kakovosti delovanja nevladnih organizacij.
- Krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev na nacionalni in regionalni ravni.

6. PROCES PRIPRAVE NACIONALNEGA REFORMNEGA PROGRAMA

Dopolniti po obravnavi osnutka NRP na ESS, odborih DZ.